

gruppemøde, for i så fald er jeg sikker på, at skatteministeren vil finde ud af, at han vil føle sig meget ene sammen med de lokale kommunalpolitikere fra Venstre, som oplever, at skatteministeren tager pengene fra dem og dermed er med til at forhindre, at der kan gøres den indsats på velfærdsområdet, som også mange kommunalvalgte Venstrefolk ønsker.

Så synes jeg, det er en stor svaghed, når skatteministeren henviser til retssikkerhedsmæssige problemer. På trods af gentagne spørgsmål har ministeren ikke villet give ét eneste konkret eksempel på, at det er nødvendigt at gennemføre en hastelovgivning, som måske skal rettes efterfølgende, hvis vi får en ny struktur i løbet af kort tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og ændringsforslag nr. 5-7 uden for betænkningen af skatteministeren (Svend Erik Hovmand) vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 38 stemte for, 66 imod.

Kl. 14.55

Ændringsforslag nr. 3 og 4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Opfold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Forhandling om redegørelse nr. R 8:

Ministerens for ligestillings redegørelse for ligestilling og Perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2003.

(Redegørelsen anmeldt 28/2 2003. Redegørelsen givet 28/2 2003. Meddelelse om forhandling 28/2 2003).

Forhandling

Troels Lund Poulsen (V):

Venstre vil gerne starte med at takke ministeren for perspektiv- og handlingsplanen, der rummer en lang række gode og konstruktive tiltag, og jeg vil også gerne konstatere, at Danmark fortsat ligger i den absolutte front, når det gælder ligestilling.

Det er ikke uden grund, at vi både i EU og resten af verden opfattes som et land, der er kommet langt mod målet: lige muligheder for kvinder og mænd. Den høje grad af ligestilling i Danmark betyder, at det enkelte menneske har gode muligheder for at vælge det liv, han eller hun ønsker. Danmarks fremtrædende position på ligestillingsområdet fremgår bl.a. af, at vi har nogle af de mindste lønforskelle kvinder og mænd imellem, og at kvinder og mænd uddanner sig i stort set samme omfang, for blot at nævne nogle eksempler på, hvor Danmark er i front. I modsætning til mange andre europæiske lande er vi altså kommet langt.

Så kan det altid diskuteres, om vi skal komme længere, og i hvilket tempo det skal ske, og hvor meget staten skal blande sig i det videre ligestillingsarbejde. Det er alt sammen noget, vi selvfølgelig må være åbne over for at diskutere.

For Venstre er ligestilling mellem kønnene særdeles vigtig. Vi er stolte over den grad af ligestilling, der er i dag, og vi er stolte over, at vore kvinder er så selvstændige. Jeg hører til den generation, der aldrig har oplevet det anderledes, men ligestilling mellem kønnene er ikke det eneste væsentlige. For mig handler ligestilling også om andre ting, bl.a. ligestilling mellem forskellige etniske grupper, forskellige religioner og forskellige kulturer og ikke mindst om kønnenes ligestilling på tværs af disse forskelle.

Venstre mener, at vi i fremtiden bør se noget bredere på debatten om ligestilling. Kønnenes ligestilling er vigtig, det er klart, og det er vigtigt, at vi også fortæller de udlændinge, der kommer til landet, hvordan vi ser på ligestilling her i Danmark. Det er utrolig vigtigt, at vi gør dem klart, at kvinder og mænd er ligestillede i Danmark, og derfor venter der også i fremtiden det danske Folketing en stor opgave med at sikre, at fornedrende handlinger eller tvang ikke må foregå under dække af kultur og tradition. Vi skal sætte hårdt og beslutsomt ind mod bl.a. voldelige ægteskaber.

Senest har vi set eksempler på, at danske domstole accepterer muslimsk lovgivning i for-

mue- og arveretsspørgsmål. Det sker, hvis parterne i en skilsmisse er blevet gift i et muslimsk land, for så er reglerne nemlig således, at det pågældende lands lovgivning er gældende ved en eventuel senere skilsmisse eller ved bodeling efter den afdøde ægtefælle. Heldigvis er det ikke kun sort og hvidt, for ifølge det såkaldte public order-princip skal danske domstole ikke værne udenlandske retsregler, som er klart uforenelige med den danske retsorden. Men det er et område, der er åbent for fortolkning, og et område, vi må følge meget opmærksomt, og derfor glæder det mig også meget, at justitsminister Lene Espersen offentligt har udtalt følgende:

»Jeg synes imidlertid, det er vigtigt at få undersøgt, om de gældende regler, herunder public order-princippet, er tilstrækkelige til at sikre mod stødende resultater. Kulturelle mangfoldigheder må aldrig bruges som en undskyldning for kønsdiskrimination eller manglende ligestilling. Som danske politikere har vi en forpligtelse til at sikre, at de kvinder, der flygter fra sharia-lovgivningen og mullahernes mørke, ikke skal opleve, at vi i Danmark i misforstået godhed lader de middelalderlige kræfter slå rod i det danske samfund. I et multietnisk demokrati og samfund kan der ikke og skal der ikke være nogen tolerance over for undertrykkende kulturer og religiøse skikke. Alle skal behandles lige og have samme værd uanset ophav. Det kommer fremtidens ligestillingskamp også til at handle om, og i den forbindelse vil vi også gerne opfordre de mange ngo'er, der interesserer sig for ligestilling, til at tage den tråd op. Det skylder vi de mange udenlandske kvinder, der har oplevet den manglende ligestilling på en lang række fronter.«

Afslutningsvis vil jeg sige på vegne af Det Konservative Folkeparti, som ikke kan være til stede i dag, at også Det Konservative Folkeparti tager redegørelsen til efterretning.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil starte med at sige tak for redegørelsen. Jeg synes, der ligger nogle gode tiltag i den.

Kl. 15.00

Men jeg kan ikke lade være med at falde over i hvert fald ét punkt, som jeg måske gerne havde set var omfattet af redegørelsen, og det er den kønsopdelte lønstatistik. Det var jo sådan, at man havde vedtaget en lov om at indføre kønsopdelte lønstatistik, altså således at arbejdsgiver-

ne får viden om, hvordan lønmulighederne mellem kønnene er på deres arbejdsplads.

Den valgte den nuværende regering at udskyde på ubestemt tid, og jeg havde jo håbet, da jeg fik redegørelsen i hænderne, at regeringen lagde op til, at det skulle blive i år, altså i 2003, man indførte den kønsopdelte lønstatistik.

Derfor vil jeg gerne spørge Venstres ordfører, om Venstre vil være med til at indføre den kønsopdelte lønstatistik i år, og såfremt man ikke vil, hvornår man så påtænker, at den lov skal vedtages.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne sige til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at den debat havde fru Pernille Rosenkrantz-Theil og undertegnede også sidste år i forbindelse med debatten omkring den daværende redegørelse.

Som jeg sagde til fru Pernille Rosenkrantz-Theil på det tidspunkt, er det et område, som vi mener, det er op til arbejdsmarkedets parter at arbejde videre med. Det sker også allerede i øjeblikket, hvor DA og LO er i gang med at komme med en ligelønsrapport, som kommer her i løbet af sommeren, og som vi må se på, når den foreligger.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi lader det arbejde, der nu er sat i gang hos både DA og LO, blive færdigt og ser, hvad resultatet bliver af den rapport, som bliver udarbejdet i forhold til den kønsopdelte lønstatistik.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er faktisk meget korrekt, at vi havde fuldstændig samme snak i debatten sidste år. Nu er der gået et år, og dengang sagde man netop, at man ville lade det være op til arbejdsmarkedets parter. Man var dog ikke interesseret i helt at afskaffe loven, den skulle bare sættes i bero på ubestemt tid.

Nu er der gået et år, og der er fortsat ikke sket noget som helst. Der er så et arbejde i gang, kan man forstå, og det nærmeste vi måske kommer på et svar i dag, er, at det her arbejde er i gang. Så må vi afvente og se.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge Venstres ordfører: Hvis nu arbejdsmarkedets parter ikke kommer frem til en tilfredsstillende løsning, altså ikke frivilligt vil indføre kønsopdelte lønstatistik, ville Venstre så være med til at aktivere den

lovgivning, der fortsat ligger, men blot er sat i bero?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg kan forstå på hr. Troels Lund Poulsen, at han tog ministerens redegørelse til efterretning.

Det fremgår af punktet »Arbejdsmarkedets og familierpolitik« i redegørelsen, at der er nedsat en arbejdsgruppe til undersøgelse af mulighederne for en fælles nordisk ligelønsstatistik. Har hr. Troels Lund Poulsen fantasi til at forestille sig, man kan indgå i sådan et arbejde uden at have en dansk ligelønsstatistik?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, som borer videre i spørgsmålet om ligelønsstatistik. Jeg tror, jeg må sige til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at vi ikke kommer det meget nærmere end i det svar, jeg gav på det første spørgsmål, fru Pernille Rosenkrantz-Theil stillede. Der svarede jeg meget konkret fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at der var et arbejde i gang, som vi forventer er færdigt her i løbet af foråret/sommeren, som betyder, at arbejdsmarkedets parter på det tidspunkt vender tilbage med en rapport, som vi så må forholde os til.

Så vil jeg sige til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, som så meget fornuftigt spørger, hvad man vil forvente derefter, hvis og hvis og hvis: Belært af erfaring skal vi så ikke bare afvente rapporten og se, hvad der står i den, inden vi nu begynder at foregribe begivenhederne? Det tror jeg tjener os bedst.

Til fru Anne Grete Holmsgaard: Ja, jeg har også læst ministerens redegørelse, og jeg er helt overbevist om, at man selvfølgelig udmærket kan sætte et arbejde i gang også på nordisk plan ud fra de oplysninger, der er i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil – tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Der sker præcis det, vi forventede og forudsagde, der ville ske med loven om kønsopdelt lønsstatistik. Man havde ikke vilje, styrke – kald det, hvad man vil – til rent faktisk at fjerne loven. Det vidste man måske godt var for upopulært, men man satte den i bero og trækker det i lang-

drag og bliver konstant og hele tiden ved med at henvise til, at der er et arbejde i gang, og vi afventer fortsat arbejdsmarkedets parter:

Kl. 15.05

Det er lige før, at jeg vil lægge hovedet på blokken på, at stiller jeg det her spørgsmål igen om to år, vil det være præcis det samme svar, der kommer fra Venstres ordfører og fra ministeren. Vi kommer det ikke et skridt nærmere. De facto har man afskaffet den lov uden dog reelt at gøre det.

Jeg vil så gerne spørge, hvorfor man i redegørelsen lægger op til, at der skal være kønsopdelt statistik, hvad angår kvinders andel i ledelse og bestyrelse og på chefniveau. Hvorfor mener man, at det er et godt værktøj på det område, mens man ikke mener, at det er et godt værktøj, hvad angår ligeløn? Det synes at være to relativt parallelle ting, to relativt parallelle arbejdsbyrder. Ikke desto mindre ønsker man ikke at gennemføre det på lønområdet.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Nej, det var lidt for hurtigt svaret af hr. Troels Lund Poulsen. Blandt regeringens initiativer i 2003 er det første punkt, der er nævnt, det står på side 11, en arbejdsgruppe om fælles nordisk ligelønsstatistik. Det er ikke bare en arbejdsgruppe, hvor man skal sidde og snakke, men hvor man skal arbejde for at få en fælles nordisk ligelønsstatistik. Så jeg bliver nødt til at spørge en gang til:

Har hr. Troels Lund Poulsen virkelig fantasi til at forestille sig, at Danmark indgår i det arbejde uden samtidig at tage stilling til, at selvfølgelig skal man også have en ligelønsstatistik herhjemme, altså en lønsstatistik opdelt på køn?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

For at starte med det sidste vil jeg sige til fru Anne Grete Holmsgaard, at når der står, som der gør på side 11 i redegørelsen om arbejdsgruppen om en fælles nordisk ligelønsstatistik, så er det jo, fordi den arbejdsgruppe, man nedsætter, skal finde ud af, hvordan man kan lave sådan en fælles nordisk ligelønsstatistik. Så det er det forbedrende arbejde, man sætter i gang, og det er jo det, vi må afvente. Det er jo ikke, fordi man har den gyldne løsning på forhånd. Det er det, arbejdsgruppen dækker over. Det er selvfølgelig ikke let at vide, for det står der jo ikke, der står kun en pind om det her.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, som glæder sig til debatten næste år, vil jeg sige: Det gør jeg også. Jeg glæder mig til at vende tilbage med et svar på det spørgsmål, som blev stillet omkring ligelønsstatistikken. Jeg er helt overbevist om, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil og jeg dér kommer det meget, meget nærmere, for på det tidspunkt er der en rapport, som vi har ventet på.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror ikke, at det er nogen hemmelighed, at det tiltag til en ny barselorndning, som blev gennemført i det forløbne år, skete under stærkt pres fra partiet Venstre. Den nuværende statsminister udtalte jo lang tid før, han blev statsminister, at han ville have 1 års barselorlov. Det er også klart, at den måde, den blev udformet på, ville betyde et yderligere skred i retning af at stille kvinderne svagere på arbejdsmarkedet.

Derfor vil jeg gerne spørge, hvordan Venstre forholder sig til forslaget om en central barselfond.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg forstod på Venstres ordfører, hr. Troels Lund Poulsen, at man i Venstre ville arbejde på en fællesnordisk model med hensyn til ligelønsstatistik.

I den forbindelse vil jeg godt spørge Venstres ordfører: Hvordan kan det egentlig være, at man har afskaffet den lovgivning, som den tidligere regering har lavet på området, hvor man jo havde en lovgivning, der sikrede, at hvis der var lige mange mænd og kvinder på en arbejdsplads, over fem af hvert køn, skulle arbejdsgiveren dokumentere, at man ikke underbetalte kvinderne? På den måde havde kvinderne et redskab til at kunne sikre, at vi havde reel ligeløn i Danmark.

Hvorfor har Venstre afskaffet den lovgivning? I stedet for at forsøge alle mulige andre ting, så havde vi faktisk en lovgivning. Venstre må jo have haft et klart sigte med at føre så kvindedefenssk en politik, som partiet Venstre gør for øjeblikket.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anne Grete Holmsgaard for sin tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Hr. Troels Lund Poulsen siger, at arbejdsgruppen skal arbejde på et grundlag for en fælles statistik. Så kan man jo blive fuldstændig nervøs, for det kan meget hurtigt resultere i, at det så bliver den næste udskydelse af noget, der er blevet udskudt i mange år. Det er jo trods alt ikke kun Venstres skyld, det må man sige, så jeg vil gerne have hr. Troels Lund Poulsen til at forholde sig til, om han vil være imod, hvis det her kommer til at udskyde igangsættelsen af en dansk lønstatistik baseret på køn.

Det andet er: Er hr. Troels Lund Poulsen enig med beskæftigelsesministeren, eller er der nogle nuancer i opfattelsen af ligelønsstatistik? Beskæftigelsesministeren har jo klart sagt i debatten sidste forår, at det ikke var særlig værdifuldt at have en ligelønsstatistik, når man arbejdede med ligeløn.

Er hr. Troels Lund Poulsen enig i den udlægning, eller har han et lidt mere moderne synspunkt end beskæftigelsesministeren?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først svar til fru Anne Grete Holmsgaard om ligelønsstatistikken: Jeg tror, jeg nævnte, at arbejdsgruppen skal finde ud af, hvordan man kan lave en fælles nordisk ligelønsstatistik. Det var det, jeg sagde, og det har jeg så gentaget til fru Anne Grete Holmsgaard.

Så er der spørgsmålet om beskæftigelsesministeren og de udtalelser, beskæftigelsesministeren er kommet med. Nu er jeg heldigvis i den situation, at jeg ikke har overværet alt, hvad beskæftigelsesministeren har sagt, men jeg er vidende om, at beskæftigelsesministeren sammen med ligestillingsministeren afventer den rapport, der kommer fra arbejdsmarkedets parter, som vi har drøftet tidligere, og som kommer til sommer, og den glæder jeg mig til at læse. Jeg glæder mig også til at forholde mig til den.

Med hensyn til fru Elisabeth Arnolds spørgsmål om en barselfond så er det jo ikke nogen ny sag. Jeg står her med de forhandlinger, der var den 31. januar, hvor beskæftigelsesministeren meget fint har redegjort for Venstres holdning til det. Her siger beskæftigelsesministeren bl.a., at det er regeringens opfattelse, at dette spørgsmål skal løses af arbejdsmarkedets parter.

Jeg er overbevist om, at det er den vej, man skal gå, når det handler om en central barselfond eller en barselfond, man kan kalde det flere

ting. Jeg mener, det er arbejdsmarkedets parter, som må være interesserede i at løfte den problemstilling.

Endelig til hr. Bjarne Laustsen, som bemærker, at Venstre er et meget kvindefjendsk parti og kommer med en lang række bemærkninger i den forbindelse. Der vil jeg bare sige til hr. Bjarne Laustsen, at vi selvfølgelig også er interesserede i at få den rapport at se, som DA og LO udarbejder.

Jeg synes blot, det er meget vigtigt, at denne her debat kommer til at handle om andet end kun ligeløn. Der er mange andre vigtige ligestillingspolitiske initiativer, som vi skal forholde os til. Nu har vi drøftet det her, vi kommer tilbage til det, når rapporten foreligger, og den rapport vil jeg også gerne tage stilling til og glæder mig til at gøre det.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Nu da hr. Troels Lund Poulsen har taget redegørelsen til efterretning, vil jeg godt komme ind på det afsnit, der handler om sundhed for kvinder og mænd og ligestilling mellem kønnene. Når man læser afsnittet, får man det indtryk, at livsstil og sundhedsadfærd er det, der er betydende for, at der er forskel i sundhedstilstanden hos mænd og kvinder.

Er det opfattelsen, at det udelukkende er forskelle i livsstil og sundhedsadfærd, der gør forskellen i vores helbredstilstand?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Vil det sige, at ordføreren fra Venstre i dag ikke ved, hvorfor man har afskaffet ligelønsstatistikken? Det var rent faktisk det, jeg spurgte om. Har Venstre ikke en politik på det her område?

Det er en faktuel kendsgerning, at der i hvert fald er en difference mellem mænds og kvinders løn i Danmark på 12 pct. Nu når vi er enige om, at der ikke må være forskel i lønnen, så er det jo også vigtigt med dokumentationen. Det er derfor, den tidligere regering lavede et forslag, der rent faktisk tvang arbejdsgiverne til at dokumentere, at de ikke underbetalte kvinderne, og med den lov i hånden kunne man så håndhæve ligelønsloven.

Hr. Troels Lund Poulsen vil gerne tale om noget andet, og det kan vi også sagtens gøre. Jeg brugte ordet kvindefjendsk, fordi jeg gerne vil have hr. Troels Lund Poulsen til at bekræfte, at 60 pct. af kvinderne i dette land fik godskrevet

mindre end de indbetalte til den Særlige Pensionsopsparing.

En ting er altså, at kvinderne har været dårligt lønnede hele deres liv, men når man kommer frem til pensionsalderen, så synes Venstre også, det er rimeligt, at de skal have mindre ud af det end dem, der er højestlønnede hele livet igennem. Det er derfor, jeg synes, man med rette kan sige, at partiet Venstre er kvindefjendsk, for 60 pct. af kvinderne får mindre ud af det den dag, de når frem til pensionsalderen.

Kl. 15.15

Det er væsentlige spørgsmål, og vi må have et svar fra Venstres ordfører på, hvordan Venstre vil løse de problemer.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Når jeg stiller et spørgsmål til Venstres ligestillingsordfører, forventer jeg altså ikke et eller andet automatsvar a la det, at det er arbejdsmarkedets parter, der skal sørge for en central barselfond.

Hvis hr. Troels Lund havde læst resten af debatten fra den 31. januar, ville han også have lagt mærke til, at Det Radikale Venstre var meget, meget utilfreds med den reaktion fra beskæftigelsesministerens side, og at det i meget høj grad ikke blot var et spørgsmål om mænd kontra kvinder, men også et spørgsmål om store kontra små virksomheder. Og de små virksomheder er jo Venstres store interesse; sådan har vi da forstået det.

Men jeg vil gerne høre hr. Troels Lund Poulsens oprigtige mening om en central barselfond, for det ville jo være interessant at høre, hvor uenige regeringspartierne er. Jeg ved, at ligestillingsministeren, som jo er forfatter til denne her redegørelse, er en varm fortalere for en central barselfond, netop fordi det er fuldstændig klart, at den nuværende barselordning stiller kvinderne ringe både i store og små virksomheder: altid bagest i køen.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først til hr. Bjarne Laustsen, der svinger sig op i et velkendt toneleje og igen er inde på at diskutere lønstatistik. Jeg vil sige til hr. Bjarne Laustsen, at jeg synes, det er meget vigtigt, at hr. Bjarne Laustsen tager en god snak, og det ved jeg hr. Bjarne Laustsen kan, med arbejdsmarkedets parter, LO, de lokale tillidsmænd, taler med dem om vigtigheden af, hvordan og hvorledes

man på den lokale arbejdsplads gør en indsats for at sikre, at de personer, der laver det samme stykke arbejde, også får den samme løn.

Det er ikke kun noget, man kan stå og gøre her fra Christiansborg, og jeg er helt overbevist om, at hr. Bjarne Laustsen vil tage det med i de drøftelser, han må formodes at have med LO.

Derudover spørger fru Elisabeth Arnold igen til den centrale barselfond og venter på en uenighed. Der må jeg skuffe fru Elisabeth Arnold og sige, at det er Venstres klare holdning, den, som beskæftigelsesministeren har givet udtryk for i den seneste debat.

Jeg kan også sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg har læst hele debatten, men det ændrer ikke på, at den holdning, der er givet til kende, er Venstres holdning, som jeg også sagde i mit første svar.

Så endelig til fru Lene Garsdal, der spørger om afsnittet omkring sundhed for kvinder og mænd, og det er jo ikke første gang, man har taget et afsnit med omkring sundhed for kvinder og mænd. Lad mig minde om, at man jo tidligere i redegørelser om ligestilling også har set på aspektet omkring spiseforstyrrelser, vigtigheden af at gøre en indsats for unge med spiseforstyrrelser. Derfor er det selvfølgelig også interessant at se på i en ligestillingspolitisk sammenhæng, om der også er ting, som gør, at kvinder og mænd er forskellige, og også ting, vi skal være opmærksomme på.

I den forbindelse synes jeg, det er vigtigt at understrege, at der også tidligere er blevet afsat penge gennem satspuljen til en indsats for unge med spiseforstyrrelser.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Jeg stillede spørgsmålene, fordi man får det indtryk, når man læser afsnittet, at det udelukkende er livsstilen, der er afgørende for, at kønnene har forskellig helbredstilstand.

Men så vil jeg godt høre, om hr. Troels Lund Poulsens definition af livsstil er, at det udelukkende er de individuelle valg, den enkelte træffer, eller om der også kan være andre ting, der ligger bag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Blot to kommentarer til hr. Troels Lund Poulsen. Fastholdelsen af arbejdsmarkedets parter som dem, der skal ordne sagen med barselorlovens skævheder, får jo ingen betydning for de små

virksomheder. De små virksomheder er typisk ikke organiserede, og det er typisk nogle, som ingen interesserer sig for undtagen ved festlige lejligheder, hører vi fra partiet Venstre. Det vil sige, at der ikke er nogen, der tager hensyn til de små virksomheder og deres problemer med ansatte kvinder, som skal have meget lang barselorlov. Det er den ene konstatering.

Den anden konstatering er, at så er det altså lykkedes Venstre endnu en gang at vride armen om på det lille regeringsparti, Det Konservative Folkeparti, som går ind for en central barselfond, men den brillerer totalt med sit fravær i den ligestillingsredegørelse, vi diskuterer her i dag.

Kl. 15.20

Man må altså konstatere, at Venstre har sørget for, at denne sag overhovedet ikke figurerer i ligestillingsredegørelsen. Det synes vi fra radikal side er overordentlig beklageligt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg må nu efter at have spurgt tre gange konstatere, at Venstre ikke har nogen politik på det her område. Sine holdninger har man parkeretovre i Dansk Arbejdsgiverforening, dem har man givet fuld vetoret. Hvis det er sådan, at arbejdsgiverne ikke vil være med til at lave ligelønsstatistik, så bliver der ingen. Det er Venstres politik. Det er da for småt, er det ikke?

Grunden til, at arbejdsgiverne afskaffede ligelønsstatistikken, var, at man jo selv i sin tid dokumenterede, at man underbetalte kvinderne. Det er den såkaldte Danfoss-dom, som jeg vil opfordre hr. Troels Lund Poulsen til lige at læse, for der dokumenterede arbejdsgiverne klart og tydeligt, at de havde en lønstatistik for mænd og en for kvinder. Så sagde Kvindeligt Arbejderforbund: Der er jo et misforhold til stede her. Og det vandt de sagen på. Siden har arbejdsgiverne opdelt i grupper og i kategorier i stedet for kønsopdelt, og på den måde har de sløret billedet af, at de underbetaler kvinderne.

Det er derfor, det er så vigtigt at få et politisk parti som Venstre til at sige, hvordan de vil løse dette problem, for indtil videre er det kun Socialdemokratiet og De Radikale med opbakning fra Enhedslisten og SF, der har fundet på, hvordan man kan løse det her.

Det der med at parkere det hele ovre hos arbejdsgiverne går altså ikke. Jeg vil meget gerne tale med LO, og LO er fuldstændig enig med So-

cialdemokratiet i, at det skal løses, og at der skal findes en ligelønsstatistik for området.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Så kan jeg jo gentage til hr. Bjarne Laustsen, at nu er det tredje gang, hr. Bjarne Laustsen ikke vil høre efter eller ikke kan forstå min måde at udtrykke mig på.

Jeg kan sige til hr. Bjarne Laustsen, at der bliver udarbejdet en ligelønsrapport, hvorefter DA og LO her i foråret vil præsentere et udspil til, hvordan man kan skabe ligeløn.

Jeg synes, det ville være fornuftigt, at hr. Bjarne Laustsen afventer det arbejde, der nu er sat i gang, i respekt for de to parter. Det betyder jo ikke, at man ikke må forholde sig til det, det er man altid velkommen til, men i respekt for det arbejde, der er sat i gang, synes jeg måske, at man skulle afvente og se, hvad der faktisk står i den rapport, der er sat i gang.

Derudover spørger fru Elisabeth Arnold til det, der mangler i redegørelsen. Det er rigtigt, at man kan have mange holdninger til, hvad der mangler. Nu er der jo det indhold i den her rapport, som der er, men der er ikke vredet arme om på nogen, det kunne man da aldrig drømme om her i Folketinget; det vil jeg da ikke tro at der var nogen der kunne finde på. Man kan være helt tryk ved, at regeringen selvfølgelig er enig; det er der jo også givet udtryk for i den debat, der var tidligere.

Så spørger fru Lene Garsdal igen om sundhed for kvinder og mænd. Det, der står her, er jo i bund og grund en opridsning af nogle af de ting, som kan være interessante at afdække, og som jeg også synes kan være interessante at afdække ud fra et ligestillingsmæssigt synspunkt.

Så ville jeg bare minde om det svar, som jeg gav før til fru Lene Garsdal, om, at man også tidligere har set på ting, der har haft en sundhedsmæssig vinkel i forhold til ligestillingen, bl.a. spiseforstyrrelser hos primært unge kvinder.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Altså der står noget om arbejdsmarkedet, det, vi har diskuteret om ligeløn, men det, der netop også er en af de store uligheder på arbejdsmarkedet, er den forskellige sygelighed, som de forskellige faggrupper har, hvor kvinderne har nedslidningsskaderne, og derfor er der en meget stor ulighed omkring det. Hele det område med den fagspecifikke ulighed er ikke med.

Betyder det, at regeringen ikke har nogen planer om at gøre noget på forebyggelsesområdet for at sikre kvinderne et bedre arbejdsliv?

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Jeg synes, at det er meget let at stå og tale politikersprog og snakke om respekt for udvalgsarbejde mig her og udvalgsarbejde mig dér.

På side 11 i ligestillingsrapporten står der jo klart sort på hvidt: Arbejdsmarkedets parter har fået til opgave at sørge for overblik over ligelønsproblemerne i Danmark, og regeringen vil følge udviklingen af ligelønsstatistikker meget nøje, da det er vigtigt for at sikre ligeløn.

Så det er, må jeg sige til hr. Troels Lund Poulsen, at prøve at bilde os og de mange seere og folk, der følger med i denne debat, ind, at det, man egentlig har gang iovre i DA og LO, er, at man skal snakke ligelønsstatistikker, mens det korte af det lange egentlig er, at man bare har fået til opgave at skaffe sig et overblik over, hvilke problemer der er i Danmark.

Kl. 15.25

Så vil jeg godt sige, at så vidt jeg kender til det, er det ikke LO, der er problemet på det her område, men derimod DA. Det er ikke LO, der er bremseklods for en ligelønsstatistik; indtil videre har det mest været arbejdsgiverne.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne sige til fru Sophie Hæstorp Andersen, inden fru Sophie Hæstorp Andersen får malet sig meget op i et hjørne, at jeg jo tidligere har svaret på spørgsmålet fra bl.a. hr. Bjarne Laustsen om den fuldstændig samme problemstilling.

Jeg synes sådan set også, Socialdemokratiet må forholde sig til, at jeg netop respekterer, at DA og LO i øjeblikket er i gang med at danne sig et overblik og også vil komme med nogle anbefalinger. Det er de anbefalinger, jeg ønsker at se.

Det betyder ikke, at det er fuldstændig skudt ihjel, og at man overhovedet ikke kommer til at drøfte det her længere. Jeg er helt overbevist om, at fru Sophie Hæstorp Andersen også næste år vil interessere sig for det her spørgsmål, jeg tror også, at hr. Bjarne Laustsen vil interessere sig for det, og det synes jeg kun er fornuftigt.

Jeg synes også, det må være i vores interesse at sikre, at der er lige løn mellem kvinder og mænd, selvfølgelig er det det. Det er jo ikke sådan, at Venstre synes, det er på sin plads, at kvinder skal have mindre i løn end mænd, på

ingen måde. Det er selvfølgelig utrolig vigtigt at sikre det. Men det er også utrolig vigtigt at slå fast, at der er forskellige arbejdsituationer, hvor det er meget, meget svært at danne sig et overblik – det kan det være på visse arbejdspladser – over, hvem der skal have hvad i løn, og hvordan og hvorledes det er. Og i bund og grund er der jo overenskomstforhandlinger, som også indvirker på hele det her område. Det tror jeg også Socialdemokratiet er klar over.

Så vil jeg sige til fru Lene Garsdal, som er inde på den samme del, i hvert fald i forhold til arbejdspladser rundt omkring, at kvinder har nedslidningsskader, og som spørger, hvad vi vil gøre for at sikre denne ulighed: Der synes jeg, det er vigtigt at sige, at det jo ikke kun er kvinder, der bliver nedslidt på det danske arbejdsmarked. Der findes jo også en lang række andre; der findes også unge mænd, der bliver nedslidt, der findes ældre mænd, der findes ældre kvinder. Så det her er ikke noget, som man klarer i en ligestillingsredegørelse, det at sikre, at der ikke sker en nedslidning.

Jeg tror, at alle partier i Folketinget er indstillet på, at der ikke skal ske en nedslidning på det danske arbejdsmarked, det er Venstre også. Men det er altså noget, som man også må diskutere i Arbejdsmarkedsudvalget, og man må diskutere det i andre udvalg, de udvalg, som også har en mulighed for at påvirke, hvordan arbejdsmiljølovgivningen skal være.

Jeg vil så sige, at jeg mener ikke, at det er tilfældet, at vi er nået dertil, at der er en meget hård nedslidning af kvinder. Der kan være en nedslidning, det indrømmer jeg, men det er alle, der bliver ramt af nedslidning.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Ja, den sidste kommentar om nedslidning tror jeg jeg vil tage med ud, næste gang jeg snakker med nogle social- og sundhedsassistenter på sundhedsområdetovre i FOA eller andre steder, hvor man møder dem. Det kunne være, at de har en lidt anden holdning til tingene. Men så er det jo rart at vide, hvor Venstre helt klart står i det spørgsmål.

Problemet er sådan set ikke, at jeg går op og problematiserer de svar, som hr. Troels Lund Poulsen er kommet med. Problemet er sådan set, at hr. Troels Lund Poulsen endnu ikke har svaret på, hvorfor Venstre i sin tid afskaffede lønstatistikken, den kønsopdelte lønstatistik, og dernæst, hvorfor Venstre ikke vil genindføre den.

At jeg interesserer mig for det spørgsmål om og om igen, og at andre ordførere har gjort det i dag, er jo kun et tegn på, at hr. Troels Lund Poulsen endnu ikke har svaret på spørgsmålet: Hvorfor fjernede Venstre lønstatistikken, og hvorfor vil man ikke genindføre den? Det synes jeg ikke har noget at gøre med at male sig op i et hjørne.

Så med hensyn til de rapporter og de undersøgelser, man laver ovre i LO og i DA, arbejdsmarkedets parter: Jamen det er da ganske udmærket, at de kommer med et overblik over problemerne, og at de måske har andre forslag, der kunne komme i samme boldgade, om, hvordan man sikrer ligeløn. Men det laver jo ikke om på, at Venstre stadig væk ikke har svaret på, hvorfor man afskaffede den kønsopdelte lønstatistik som et af værktøjerne i kassen om, hvordan man kan få ligeløn i Danmark.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

I forhold til spørgsmålet fra fru Sophie Hæstorp Andersen vil jeg bare gerne igen bemærke, at når Venstre forholder sig til ligelønsstatistikken, forholder vi os også til det arbejde, som jeg har sagt til flere spillere i dag er sat i gang, og som man også må afvente, hvis man ønsker det. Venstre har sagt, at vi ønsker at afvente, hvad der kommer til at ske.

Men derfor vil jeg dog trods alt også gerne understrege det samme, som jeg sagde til hr. Bjarne Laustsen, at det er utrolig vigtigt, at det her også er et spørgsmål, som man arbejder med på den lokale arbejdsplads, hos den lokale tillidsmand, den lokale virksomhedsejer, at de også tager del i det her spørgsmål. For det er jo dér, lønforhandlingerne også finder sted, og hvor man kan være med til at påvirke de uligheder, der eventuelt måtte være i løndannelsen.

Kl. 15.30

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det fru Sophie Hæstorp Andersen som ordfører.

Inden fru Hæstorp Andersen kommer op, skal jeg lige oplyse, at den næstsidste sag på Folketingets dagsorden, der er en førstebehandling af B 90, efter ønske fra forslagsstillerne udgår af dagsordenen for Folketingets møde i dag.

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Socialdemokraterne kæmper for lige muligheder og lige ret for alle uanset social status, køn,

race, etnisk oprindelse, tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Alle disse områder fortjener vores indsats, men i dag diskuterer vi de uligheder, der stadig findes mellem kønnene, fordi dette område også fortjener en koncentreret indsats og debat.

Det er Socialdemokraternes holdning, at ligestillingsarbejdet er med til at skabe mangfoldighed på arbejdsmarkedet og sikre, at den enkelte kan leve et liv, hvor der er plads til både arbejde, familie og fritid.

For Socialdemokratiet handler ligestillingsarbejdet om at sætte fokus på køn og forskellighed som en ressource for vores samfund, så på den måde kan vi godt tilslutte os princippet i regeringens ligestillingspolitiske målsætning om at arbejde for, at kvinder og mænd opfattes som ligeværdige, og at ligestillingsarbejdet skal være med til at give rammer for det gode liv. Det er vel egentlig det, politik handler om.

For at disse mål kan nås og kan føres ud i livet, er det vigtigt, at der løbende sættes en dagsorden for en kvalificeret og saglig ligestillingsdebat i Danmark, der bygger på konkret viden. Det er også vigtigt, at ligestillingsdebatten ikke står alene og isoleret i et enkelt ministerium, men indopereres i forskellige politikområder.

Ikke overraskende har vi både ris og ros til den foreliggende redegørelse, der er blevet præsenteret både i skriftlig form og senere i dag også af ligestillingsministeren selv.

Vi har noteret os, at ligestillingsministeren – på trods af nogle ofte meget modstræbende, jeg var også lige ved at sige mandlige kolleger i regeringen – har fået enkelte gode tiltag igennem som f.eks. permanentgørelsen af Ligestillingsnævnet, mens andre tiltag om f.eks. en barselfond på arbejdsmarkedet mere er blevet til enkeltstående udtalelser i pressen.

Nationalt har der været sat fokus på vold mod kvinder og handel med kvinder, bl.a. på retsområdet, hvor strafferammen er blevet hævet på flere områder. Det er initiativer, som Socialdemokraterne har støttet.

Krisecentre og andre initiativer, der skal støtte kvinders frigørelse fra voldelige mænd eller, når det gælder handel med kvinder, frigørelse fra alfonser eller bagmænd til organiseret kriminalitet, har også været støttet gennem det årlige om satspuljen på socialområdet. Desværre tegner der sig her også nogle modsatrettede tendenser, idet der mod satspuljeforligspartiets ønske faktisk er blevet skåret ned på en lang række

krisecentre i landet på grund af kommunernes og amternes stramme økonomi.

Det er trist at se, hvordan regeringens politik på et område således kan komme i strid med en ønskelig politik på et andet område. Det er egentlig også Socialdemokraternes egentlige anke mod flere af de initiativer, som vi mener skader ligestillingen unødigt i disse år.

Efter en periode, hvor ligestillingen måske ikke har fyldt så meget i den politiske debat omkring kaffebordet hjemme hos os, der er os selv, hr. og fru Danmark, så oplever jeg i hvert fald nu personlig, at der er en gryende forståelse blandt mange yngre kvinder og mænd for, at de ligestillingsmæssige konsekvenser af den nuværende borgerlige politik faktisk kan være ganske negative.

Tager man et område som lige løn for lige arbejde, så har tidligere undersøgelser jo allerede vist, at der er et behov for at overvåge løndannelsen blandt mænd og kvinder i både offentligt og privat regi for at fremme ligeløn.

Den tidligere regering bestående af De Radikale og Socialdemokraterne fremsatte før valget i 2001 et forslag til en kønsopdelt lønstatistik, men som det også blev pointeret under sidste års debat om ligestillingsredegørelsen, så har denne VK-regering altså besluttet, at virksomhederne alligevel ikke skal tvinges til at indberette deres lønstatistik fordelt efter køn. Begrundelsen har indtil nu været, at det ville belaste virksomhederne administrativt.

I ligestillingsredegørelsen kan man imidlertid læse, at den danske regering nu vil indgå i et projekt, der skal undersøge mulighederne for at udarbejde en fælles nordisk ligelønsstatistik og andre redskaber til at fremme lige løn, og det er jo glædeligt og kan måske betyde, at regeringen så alligevel ender med at indse, at et instrument som kønsopdelt lønstatistik er vejen frem på det danske arbejdsmarked.

Der skal i hvert fald i dag lyde en kraftig opfordring fra Socialdemokraterne til at få sat gang i diskussionen med beskæftigelsesministeren om at genfremsætte det socialdemokratiske og radikale forslag fra 2001 snarest. Det er stadig vores opfattelse, at kønsopdelt lønstatistik sort på hvidt vil afsløre en ulige løn for lige arbejde.

Kl. 15.35

Regeringen vil ifølge redegørelsen om fremtidige prioriteringer på ligestillingsområdet ligeledes sætte fokus på, om mændene benytter den nye – i praksis har det vist sig – knap så fleksible barselorlov, og den vil også være med til at sikre

en aktiv alderdom for kvinder og mænd. Det bakker vi meget op om hos Socialdemokraterne. Vi mener helt naturligt, at det må betyde en vurdering af de konsekvenser, som den nye barselorlov har fået for ligestillingen hos både mødre og fædre, særlig kvinders mulighed for at spare op til alderdommen.

Regeringens politik om at give penge for at passe børn hjemme i en periode på op til 1 år, besparelser på kommunernes pasningsgaranti og den fleksible barselorlov på op til 12 måneder har nemlig medført, at retten til børneorlov og muligheden for at komme tilbage på arbejdsmarkedet før efter 12 måneder er blevet forringet for en lang række kvinder.

Mange kvinder på arbejdsmarkedet har ikke ret til fuld løn under deres barselorlov. Andre igen har kun delvis ret til løn i en periode. Det betyder, at mange kvinder på barsel i stedet modtager dagpenge og ofte mister retten til pensionsopsparing. Dette får betydning for alderdommen, hvor kvinder generelt har mindre opsparat til pension, end mænd har. Denne ulighed er i disse år voksende, bl.a. på grund af den forlængede barselorlov og fordi længere barsel også sætter kvinderne længere tilbage i deres karriere.

Afskaffelsen af Den Særlige Pensionsopsparing medfører samtidig, at den ulighed, der er mellem kvinders og mænds pensionsopsparing, ikke længere udlignes. Det er en katastrofe særligt for de mindrebemidlede kvindelige pensionister.

Det er ikke kun kvindernes eller familiernes eget problem, som ligestillingsministeren flere gange har antydnet i form af kampanjer til de nye børneforældre, der skal oplyse om konsekvenserne af at lade moderen gå derhjemme på barsel. Det er også et økonomisk og samfundsmæssigt problem, for det er ikke bare kvindernes valg om at blive mødre og gå hjemme og passe børn, men også et spørgsmål om fædrenes manglende deltagelse i det at få børn, der skal sættes fokus på.

Den nye barselorlov har måske nok givet fædrene mulighed for at forhandle med deres arbejdsgivere om at tage 32 ugers barselorlov og givet ret til fuld dagpengesats. Men der er stadig barrierer, der gør, at mor bliver hjemme, og at far tager på arbejde igen og ikke vender hjem senere, hverken når barnet er blevet lidt flere måneder ældre, eller når barnets første sygedage skal tages senere hen.

Derfor støtter Socialdemokraterne stadig et arbejde, hvor ideen om at reservere op til 3 måneder af barselorloven til mændene overvejes. Det er sket i de øvrige nordiske lande, og der er tendensen, at mænd og kvinder også stilles mere lige med hensyn til barsel. Der er tendensen faktisk en helt anden, end den er i Danmark.

Mange kommuner har også hævet eller overvejer i disse måneder at hæve pladsgarantien til daginstitutioner fra 6 til 12 måneder, dels på grund af den forlængede barsel, dels fordi kommunerne ved den sidste nye barselorlovs indførelse blev bedt om at spare 150 mio. kr. på daginstitutionspladser.

Alle disse faktorer betyder, at kvinder er endnu mere i risikozonen i dag for at blive udsat for et fravalg på arbejdsmarkedet, alternativt vælger at lade sig ansætte i det offentlige, som Ugebrevet A4 har påpeget tidligere.

En lille virksomhed med to medarbejdere har næppe råd til at ansætte en ekstra medarbejder i den tid, hvor en kvinde er på barsel. Det vil sige, at det er blevet ekstra risikabelt at ansætte en ny kvindelig medarbejder i den fødedygtige alder. Det har derfor været et behageligt gensyn med en meget central debat, at Det Radikale Venstre nu har fremsat beslutningsforslaget om en barselfond.

En manglende solidaritet mellem de mandsdominerede og kvindedominerede fag har indtil nu betydet, at der ikke har kunnet skabes en holdbar løsning ad frivillighedens vej. Det er derfor afgørende, at der fra politikens hold nu tages nogle initiativer, der sikrer mod de skævvridninger fra arbejdsmarkedet, som barselordningerne skaber.

Til sidst vil jeg lige vende blikket udad. Store dele af det forgangne år har jo stået i lyset af det danske EU-formandskabs ånd. Der har ligestillingsministeren jo faktisk sat fokus på en række gode ideer til implementering af kønsmainstreaming i de enkelte medlemslande, som EU med Amsterdamtraktaten pålagde de enkelte medlemslande at arbejde for.

Dette blev gjort ved eksemplets magt, ved at hele socialområdet blev mainstreamet under det danske fokus eller under det danske formandskab. Hermed blev der også sat fokus på marginalisering og køn, bl.a. ved en stor konference i København. Derudover har den danske ligestillingsminister bakket op om det fokuserede, der handler om vold mod kvinder, som det spanske formandskab satte i gang. Det skal vel ligestil-

lingsministeren afslutningsvis i hvert fald have ros for.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Louise Frevert som ordfører.

Louise Frevert (DF):

Som ligestillingsministeren skriver i forordet til redegørelsen »Perspektiv- og handlingsplan 2003«, så handler ligestillingsarbejdet om at skabe rammerne for, at kvinder og mænd, piger og drenge frit kan leve det gode liv.

Kl. 15.40

Det er derfor med stor glæde, at Dansk Folkeparti kan konstatere, at de tiltag, som ligestillingsministeren effektuerede i 2002, afstedkommer nye og gode initiativer i årene fremover samt helt eksplicit i 2003.

Jeg skal blot komme med et par enkelte kommentarer til redegørelsen for 2002, da det væsentlige arbejde ligger foran os, hvorfor vi skal se fremad mod de gode initiativer for at få en optimal ligestilling imellem kønnene.

Det er glædeligt, at Elektricitetsrådet har udarbejdet kampagnemateriale, der gør det selv-klararbejdet for at øge sikkerheden i hjemmet. Det kan dog mane til eftertanke, at ikke flere brancheorganisationer og statslige instanser har taget det gode initiativ op og udarbejdet materiale, der eksempelvis kunne relateres til vvs-branchen, da det ville kunne forebygge mange ulykker samt gøre ligeværdigheden i hjemmet mere synlig. Det er en sag, der bør tages op af Erhvervsministeriet.

Derudover er det strålende, at man har nedsat en arbejdsgruppe, der skal se nærmere på, hvordan man kan analysere ligestillingskonsekvenserne af nye lovforslag.

Man kan så i disse ligestillingstider blive for- bavsset over, at man i 2002 ikke allerede har etableret en fælles ramme for ligelønsdiskussionen, men DA og LO har startet arbejdet, og regeringen vil lade det indgå i en løbende overvågning i Socialforskningsinstituttet.

Det er også glædeligt at konstatere, at ministeren er opmærksom på, at ligestilling ikke blot er noget, der skal være i en voksen alder, men at man allerede hos børn og unge skal bryde med de kønsstereotype rollemønstre.

Jeg kunne i perspektiv- og handlingsplanen savne, at man i den henseende havde formuleret, at arbejdet skulle foregå i meget større udstrækning i både folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. På den måde ville man slå to fluer

med et smæk, da man kunne få fat på anden- generations- og tredjegerationsindvandrere, som ville have et problem med ligestillingsaspektet.

Her må jeg bede ministeren om at kommentere, hvad man agter at gøre i de nye offentliggjorte tiltag, hvor dansk lovgivning diskriminerer indvandrerkvinder i Danmark, der efterlever Koranen i afsnit, som foreskriver visse regler, der kun tilgodeser mænd.

I min videre læsning blev jeg glædeligt overrasket over, at et af regeringens initiativer også var at se nærmere på mænd og ligestilling og ikke kun fokusere på kvinder.

Selvfølge vil der opstå problemer, når kulturer mødes. Derfor har det stor betydning, at vi bliver ved med at fokusere på oplysning over for de etniske kvinder.

I forlængelse af initiativerne med hensyn til børn og unge og indvandrere er det kærkomment, at ministeren vil sætte fokus på sundheden, eller skal vi sige mangelen på samme hos store befolkningsgrupper. Her er der ikke alene tale om en kønsmæssig fordeling, når det drejer sig om kost, motion og rygning, men også socialt betingede forhold. Også her fokuserer ministeren på at få dette belyst. Det skal ske allere- de fra barnsben.

Ligestilling er ikke noget, man alene kan lov- give om, dermed også sagt: pådutte nogen. Man skal selv ville det.

Derfor kan det ikke siges tydeligt nok, at det er hos kvinderne, det store slag skal slås, og det må være både hos indvandrerkvinder og etnisk danske kvinder, simpelt hen hos alle kvinder. Vi ligger under for en behagesyge til vores omgivelser, så vi mange gange glemmer os selv i vores færd frem i livet. Vi er ikke gode nok til at sætte grænser. Vi er ikke gode nok til at sige fra. Det er stadig væk ikke comme il faut, at kvinder har lige så store arbejdsmæssige ambitioner, som mænd har.

Kvinderne skal lade være med at gå på kompromis, hvad børn og barsel angår, men simpelt hen sætte mændene stolen for døren og tvinge mændene til at tage den samme barsel som dem selv, måske oven i købet lade dem tage hele barselperioden til forskel fra nu.

Ligeledes er vi i Dansk Folkeparti glade for, at de flerårige indsatsområder såsom bekæmpelse af vold mod kvinder og stop for handel med kvinder er i fokus, da vi ikke kan tolerere, at kvinder skal ligge under for den slags mand- schauvinistisk adfærd.

Nok er vi gode i Danmark til at få indarbejdet ligestilling på alle arbejdspladser, men vi er ikke gode nok. Ligestillingsaspektet skal ske hele tiden ind i hverdagen. Målet må være, at mænd og kvinder ikke alene bliver behandlet lige, men at vi også behandler hinanden med gensidig respekt.

Vi er et af foregangslandene i verden, og lad os blive ved med det. Lad os gøre det endnu bedre, end vi gør det i dag. Det er et område, som får stor betydning fremover, og vi synes, at de initiativer, der bliver sat i værk, er gode initiativer, som vi i Dansk Folkeparti kan bakke op.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører.

Kl. 15.45

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Når man læser såvel redegørelsen som perspektiv- og handlingsplanen, slår det én, at der tilsyneladende er tale om et ganske højt aktivitetsniveau på området, hvilket jo er vældigt positivt.

Der er nedsat en tværministeriel styregruppe, hvor alle ministerområder deltager på højt niveau. Der er lagt op til et stort antal konferencer og indsamling af data inden for forskellige områder. Der er igangsat en særlig indsats mod partnervold, mod handel med kvinder. Der er udarbejdet en guide for formandskabet i EU m.v.

Når man kigger den igennem, kniber det til gengæld stærkt med at finde den røde tråd i form af en samlet strategi. Det synes jeg er et problem, for det, der er afgørende, når man laver en sådan redegørelse, er jo ikke kun, om der er lagt mange initiativer frem, men også, om man kan se, hvad det er for nogle centrale målsætninger, regeringen har på ligestillingsområdet. Hvad er det, den vil nå inden for en given periode? Hvad er det, den går efter på de enkelte ministerområder? Hvad er særlig centralt på de enkelte ministerområder? Hvad er det for et videngrundlag, man baserer sig på og baserer sit metodevalg på? Hvordan er den proces, der sikrer, at ligestillingsministeren som den centrale tovholder holder fast i, at der hele tiden sker fremskridt inden for de enkelte områder?

Det er jo præcis de centrale, grundlæggende arbejds gange, hvor ligestillingsministeren tjekker, om der opstilles målsætninger hos hendes kollegaer, om den tilgængelige viden bliver anvendt, og om der bliver fulgt op på resultaterne, som er hele kernen i mainstreamingstrategien,

divs. princippet om, at ligestilling skal integreres i al politik og i al planlægning.

Princippet om mainstreaming er jo ikke nyt. Det har eksisteret i mange år og har i hvert fald omkring små 10 år på bagen, så det er jo ikke, fordi man står fuldstændig uden viden om, hvordan man mainstreamer. Og det er i hvert fald helt klart, at hvis ligestillingsministeren ikke har en meget central rolle i det her og holder en meget stærk justits med de andre ministre, når man ikke særlig langt med en mainstreamingstrategi.

Det bedste er selvfølgelig, hvis de enkelte ministre inden for deres eget område har tilstrækkelig fremdrift, fordi de betragter det som et vigtigt område, og fordi de betragter det som vigtigt at få opstillet nogle målsætninger og forfølg dem. Men om ikke andet, så må man jo sige, at det er vigtigt over for dem, der ikke gør det af sig selv, at de har den viden og kan være fuldstændig sikre på, at hvis der ikke sker noget, har de en meget utålmodig ligestillingsminister i røret lige med det samme.

Jeg ville faktisk helst stå og rose denne her plan, fordi jeg synes, ligestillingsarbejdet er så vigtigt, men jeg synes desværre, når man kigger den igennem, selv om der er mange initiativer, at der er meget, der tyder på, at ministeren ikke har fået styr på det med mainstreaming og ikke endnu er stærk nok i forhold til resten af regeringen. Der er for meget af det, der havner i konferencer og debatter, og for lidt af det, der faktisk omsættes i konkrete handlinger, i målsætninger og i gennemskuelige procedurer, hvor vi andre kan se, hvordan en ligestillingsminister arbejder i forhold til beskæftigelsesministeren, viden- skabsministeren, økonomi- og erhvervsministeren osv.

Jeg vil godt prøve at illustrere det med et par eksempler for at gøre det mere konkret, hvad jeg mener.

Et af de særlige indsatsområder for 2003, altså for i år, som ministeren har trukket frem i sin redegørelse, er lighed i ledelse, politik og forskning. Det er meget bredt, men lad mig starte med forskningen.

Den markante underrepræsentation af kvinder i forskning har været et meget varmt område, som har været diskuteret i hvert fald tilbage fra 1992-1993. Der er i løbet af 1990'erne lavet glimrende dokumentation for, hvordan det står til på landets universiteter og også i forskningsrådene og i sektorforskningen. Der er her på det seneste også lavet nogle udmærkede rapporter,

der går meget grundigt til værks med at vise, hvad der er barriererne inden for de enkelte områder.

Så må jeg sige, at jeg synes, det virker noget bemærkelsesværdigt, at det, der bliver lagt op til på det her område, er yderligere undersøgelser. Det er faktisk ikke undersøgelser, vi mangler, det er handling. Jeg synes, det er for fattigt, at videnskabsministeren kan slippe af sted med ikke at opstille nogle forpligtende målsætninger om f.eks. kvinder i forskning. Det er jo ikke, fordi redskaberne er så langt væk. Det ville jo være indlysende, at videnskabsministeren havde sagt: Jeg sørger for, at det kommer ind i universiteternes udviklingskontrakter.

Kl. 15.50

Det vil også være en god idé at repetere Freja-programmet, et program, der på forskningsområdet særlig prioriterer yngre talentfulde kvinder eller forskergrupper, der er ledet af kvinder, og som har været en mægtig succes.

Det undrer mig, hvordan en videnskabsminister kan slippe af sted med det her. Jeg må selvfølgelig spørge: Er det, fordi ligestillingsministeren endnu ikke er nok i haserne på sine kolleger?

Lad mig tage et andet felt. Ministeren nævner selv undervejs i sin redegørelse betydningen af, at man har data, at man indsamler, og at man analyserer. Det er fuldstændig rigtigt, det har altid været centralt i ligestillingsarbejdet for at kunne dokumentere skævhederne og for at kunne dokumentere, når man gjorde fremskridt på området, eller hvis man ikke gjorde det.

Alligevel står der under den minister, der har ansvar for Danmarks Statistik, nemlig økonomi- og erhvervsministeren, ikke noget som helst. Det eneste, der faktisk står af igangsatte initiativer, er noget, som Elektricetsrådet vil gøre. Det er da fint, at de vil gøre noget, men det er jo altså ikke særlig centralt for, at vi får ordentlige data på det her område.

Igen er mit spørgsmål: Hvordan kan økonomi- og erhvervsministeren slippe af sted med det her uden i det mindste at byde på noget på Danmarks Statistik, som er fuldstændig grundlæggende for vores ligestillingsarbejde hele vejen rundt?

Mens vi snakker om statistikker, så har vi jo her og nu haft en relativt lang diskussion om ligeløn, og det er jo helt klart, at det er et af de områder, hvor vi stadig væk har den store mangel, at vi ikke har en kønsbaseret lønstatistik.

Jeg tror ikke, at jeg får ministeren til at gå tættere ind i det her, så længe der ikke er kommet et svar tilbage fra LO og DA, men nogle gange skal man jo også lede efter de lidt mere sarte formuleringer i de tekster, man får. Og jeg læser i hvert fald det, der står under arbejdsmarkedsafsnittet: »regeringen vil følge udviklingen af ligelønsstatistikker meget nøje, da det er vigtigt for at sikre ligeløn«, som et udtryk for, at ligestillingsministeren ikke har givet op og i hvert fald ikke har indtaget den holdning, som beskæftigelsesministeren flere gange har givet udtryk for her i salen, nemlig at han sådan set finder ligelønsstatistik temmelig ligegyldig og nærmest i vejen, nærmest til besvær.

Så jeg håber, at det er udtryk for, at ministeren vil være så sej, at hun vil slås for det her område, men jeg vil selvfølgelig gerne have, at hun kommenterer det heroppefra.

Med hensyn til spørgsmålet om fædre og barsel, som jo er et helt centralt tema og også har været det i i hvert fald 10 år, synes jeg også, man er nødt til at gå lidt ned i selve formuleringerne. Jeg synes selvfølgelig, det allermest bitre er, når ministeren selv har givet udtryk for, at hun faktisk er en varm tilhænger af en barselfond, at hun så ikke har styrken til at slå i bordet og sige: Jeg vil have det med i denne redegørelse.

Det er så ikke sket. Det beklager vi i allerhøjeste grad, men i de formuleringer, der står, er der lagt op til, at ministeren vil se på, om det er nødvendigt at tage yderligere initiativer i 2004.

Jeg vil meget gerne have, at ministeren uddyber det her. Har ministeren en eller anden målestok for, hvad der er tilfredsstillende inden for det her område? Hvornår er smertegrænsen nået for, at ministeren vil agere?

Til sidst to ting: Det undrer mig, at der stort set ikke henvises til de nordiske erfaringer. I Norden har man været særlig dygtig til at lave ligestillingsarbejde, og vi burde bygge videre på de erfaringer, der eksisterer i Norge, Sverige, Finland og Island.

Jeg synes selvfølgelig, det politisk er en ærlig sag at sige, hvis der er noget af det, man ikke kan lide. Jeg ved, at ministeren ikke kan lide fædrekvoter, men det er dog bedre at bruge de erfaringer, der er, og diskutere det åbent end at undertrykke det direkte eller indirekte, som det f.eks. skete i diskussionen om barselorlov sidste år, hvor der stod, at alle erfaringer fra de øvrige nordiske lande viser, at det, der giver resultater, er en orlov, der er så fleksibel som overhovedet muligt – altså med hensyn til, at flere fædre ta-

ger orlov. Det, må man sige, er mildt sagt en halv sandhed, for ikke at sige det, der er værre.

Til sidst håber jeg, ministeren har lyttebrillerne på. De største gennembrud, vi har haft herhjemme på ligestillingsområdet, har været i de perioder, hvor vi har været i stand til at arbejde sammen på tværs af partierne.

Det handlede bl.a. om at få flere kvinder ind i Folketinget, det handlede også om at få flere kvinder i råd og nævn. Og jeg synes i hvert fald, at der hviler en særlig stor forpligtelse på ministeren som ligestillingsminister, efter at hun var med til sammen med regeringen at nedlægge Videncenter for Ligestilling, hvilket fjernede den eneste anden uafhængige stemme, som vi herinde havde besluttet os for, der skulle være til at rejse og sikre kontinuitet i en ligestillingsdebat.

Kl. 15.55

Ministeren står faktisk helt alene for de statslige midler i øjeblikket, og det synes jeg forpligter ualmindelig meget til både at være modig og være meget vedholdende og sikre, at det faktisk er en ligestillingsminister, der er i stand til at piske sine ministerkolleger, så de kommer frem med nogle klare målsætninger.

Elisabeth Arnold (RV):

Også Det Radikale Venstre vil gerne uddele roser til ministeren for den redegørelse, der er lagt frem her. Det er et pænt materiale; det er læsevenligt; det er i et lækkert layout – det hører også med – det er et skrift, man har lyst til at blade i; det er tilgængeligt. Og jeg vil også gerne sige, at der også er roser at dele ud i forbindelse med de aktiviteter, der er beskrevet i skriftet.

Jeg synes, at ligestillingsministeren havde en flot profil i den periode, hvor vi var formand for EU; jeg synes, der blev holdt en masse konferencer, blev gjort meget for at pointere ligestillingsagen i forbindelse med EU-formandskabet, og listen over alle de mange møder og konferencer, der blev holdt, taler jo også for sig selv. Så på den måde har den danske ligestillingsminister været med til at hævde Danmarks position som dem, der er i front i verden. Så det er, synes jeg, noget, som ministeren godt kan indkassere, at på det område var der en flot profil i EU-formandskabsperioden.

Man kan også sige, at der er en del af de initiativer, der er beskrevet her, som virkelig beskriver megen god vilje og mange gode intentioner fra ministerens side. Jeg vil gerne rose specielt for kampagnen mod kvindehandel. Den fik jo et lidt ejendommeligt forløb, fordi man havde la-

vet nogle annoncer, som fik nogle uventede henvendelser fra nogle af de potentielle kunder. Og uden at kampagnen havde ønsket det, fik vi sat fokus på det, der er det egentlige problem, nemlig den kolossale efterspørgsel på disse prostituerede. Hvis ikke kunderne var der, var der ikke noget marked.

Jeg synes, ministeren skal have ros for at holde fast i den annoncekampagne på trods af de mærkværdige reaktioner, der kom, og sige, at en del af problemet jo præcis er det, at vi får kunder, som efterspørger præcis disse typer af prostituerede, som der er en enorm avance i at importere. Så jeg synes i virkeligheden, det var en meget flot profil, ministeren fik på det område.

Jeg vil også, selv om der ikke er så mange kontante resultater at vise af det, sige pæne ord om kampagnen om vold mod kvinder. Nu er det muligt at få overfaldsalarmer stillet til rådighed. Jeg synes også, at ministeren har været aktiv på området vedrørende kvindelig omskæring. Det synes jeg også er i orden.

Så vil jeg også nævne de emner, man har valgt fremover, nemlig sundhed og ældre kvinder, og man har gennemført mainstreaming; det at få Ligestillingsnævnet gjort permanent synes jeg også er et godt initiativ, netop fordi Ligestillingsnævnets start har vist sig at give nogle gode og spændende afgørelser, som helt lever op til det, vi har forventet – også at man kan tilkende nogle ordentlige erstatninger i de tilfælde, hvor der er kvinder, der får medhold i deres klage. Det har været en fornøjelse at læse de afgørelser, der har været fra Ligestillingsnævnets første fase.

Så Det Radikale Venstre er for så vidt ikke i tvivl om ministerens personlige engagement i ligestillingssagen. Og jeg vil også sige, at ministeren jo står på skuldrene af en lang række konservative ligestillingsaktive kvinder, som jeg ikke skal remse op alle sammen, men jeg kan nævne både Hanne Budtz, Lis Møller og Grethe Fenger Møller som nogle af dem, som gjorde, at Det Konservative Folkeparti faktisk var et af de mest ligestillingsorienterede partier, vi havde i Folketinget.

Men jeg synes, ministeren er kommet i dårligt selskab, det må jeg sige. Denne regering har været med til at gennemføre nogle ting, som har betydet, at der virkelig er kommet tilbageskridt på ligestillingsområdet i den forløbne periode. Jeg bliver nødt til at nævne nogle af de ting, som også andre ordførere har taget fat i:

Nedlæggelse af Videncenter for Ligestilling. Hvorfor var det dog nødvendigt? Det var et videncenter, som havde overskud ikke blot i forskningsmæssig henseende, men også rent økonomisk. De kunne sælge deres ydelser. Der var nogle, der virkelig ville betale for de undersøgelser, de lavede. Det var høj kvalitet. Vi har alle sammen brug for det arbejde, der blev gjort på det område. Det var en fuldstændig unødvendig demonstration blot for at tilfredsstille en eller anden liste over råd, nævn og kommissioner, som skulle nedlægges, for nu skulle man altså have rensset ud i en eller anden fiktiv underskov af overflødige nævn. Videncenter for Ligestilling var ikke overflødig. Det var en skam, det blev nedlagt.

Kl. 16.00

Så er der hele problemstillingen omkring barselorloven. Den nye barselorlov er et ligestillingsmæssigt tilbageskridt, og jeg savner i meget høj grad nogle diskussioner eller nogle betragtninger om behovet for en central barselfond. Vi har hørt fra mange sider, både fra fagforeningerne og fra masser af små erhvervsdrivende: Hvis der kommer en forlænget barselorlov, skal vi også have en central barselfond, for ellers går det ud over både kvinderne og de små arbejdsgivere. Men der skete ingenting, og det er meget sørgeligt, når vi ved, at ligestillingsministeren personlig er klar over, at det virkelig er nødvendigt med en central barselfond. Det er overhovedet ikke nævnt i ligestillingsredegørelsen, og vi har så til gengæld måttet tage det op her i dag for på en eller anden måde at prøve at få det ind i debatten.

Den nye barselorlov illustrerer sammen med et andet tiltag, nemlig det at give penge for pasning af egne børn – som jeg virkelig synes er et tilbageskridt – et utroligt knæfald for det mantra, der hedder »det frie valg«. Jeg synes, det er en virkelig skamplet på regeringens liste over tiltag, at den har gennemført, at man kan få økonomisk tilskud til at passe egne børn derhjemme. Det er noget, der betyder, at kommunerne ikke behøver at gøre sig så megen umage med at skaffe pasningsgaranti, og det er noget, som i meget høj grad betyder et tilbageskridt for den ligestilling, som mange har sagt også skal gælde, når det drejer sig om de etniske minoriteter.

Ministeren gjorde det meget fornuftige i forbindelse med pasningsordningen for egne børn, at hun sagde, at den ikke må strække sig over mere end 1 år, for så kommer den til at være til gunst for de etniske minoriteter. Det er jo ful-

stændig rigtigt, men man burde slet ikke have den efter Det Radikale Venstres opfattelse.

Jeg vil sige, at når man læser ligestillingsredegørelsens bemærkninger om barselorloven og ordningen med at få tilskud til at passe sine egne børn, er det næsten en tilståelsessag, for der står jo rent ud, at ministeren godt er klar over, at det ikke er noget godt. Der står om barselorloven, at det er forventningen, at den øgede fleksibilitet og den længere orlovsperiode vil øge fædrenes interesse for at holde orlov. Det er et fromt ønske, og det bliver spændende at se. Jeg vil godt vædde temmelig meget på, at det ikke vil kunne ses.

Om ordningen med at få tilskud til at passe sine egne børn står der til sidst i bemærkningerne: »Samtidig er det dog vigtigt at være opmærksom på, at de personlige valg har konsekvenser i forhold til ligestilling.« Her har ministeren valgt at sige helt klart, at det frie valg, som er VK-regeringens store mantra, sætter man højest, og så må man acceptere, at det kommer til at gå ud over ligestillingen. Det står her sort på hvidt, det synes jeg er sørgeligt, og jeg ville ligesom SF's ordfører håbe, at ministeren havde power nok til at kæmpe mod de fortalere for frit valg under alle former, som præger regeringen her. Ministeren har jo de rigtige synspunkter og en meget udmærket profil på området, men synes altså ikke, det er noget at kæmpe for, eller også har ministeren ikke power nok til at kæmpe for at få sine synspunkter ført igennem.

Nu har jeg selvfølgelig læst redegørelsen igennem med tættekam, eller hvad man nu skal sige – den læser man jo ikke med – og jeg har fundet andre ting, som jeg også lige vil gøre bemærkninger om.

Vi havde tidligere på året en diskussion om, hvordan man skulle opføre sig, når man var udstationeret i dansk tjeneste i udlandet. Andre nordiske lande sagde, at når man var udstationeret i Danmarks tjeneste, skulle man opføre sig ordentligt og bl.a. holde sig fra at købe ydelser af prostituerede. En sådan vejledning mente ministeren ikke der var grund til at udstede, men igen kan man godt fornemme, at ministeren måske godt ved, at det i virkeligheden ville være det rigtige, for der står faktisk i redegørelsen: »...i et svar til Folketinget understregede ministeren for ligestilling, at hvis man ikke vil udsætte sig for den risiko at bidrage til handel med kvinder, skal man ikke købe seksuelle ydelser.«

Det er fuldstændig rigtigt; jeg kunne ikke være mere enig. Men man kan jo spørge sig selv,

hvor mange udsendte i dansk tjeneste der læser et svar, som ministeren har givet til Folketinget i forbindelse med denne diskussion. Det tror jeg ikke er ret mange, så derfor får det formentlig ikke ret meget effekt. Men ministeren har de rigtige holdninger, og det synes jeg altid er noget.

Til sidst vil jeg blot sige – det er igen vedrørende frit valg-diskussionen, og det vil være det sidste citat, jeg kommer med fra ligestillingsredegørelsen – at der bliver gjort meget ud af at modarbejde tvangsægteskaber. Der bliver talt meget om traditioner fra andre kulturer, og at man skal sørge for, at det er danske ligestillingsnormer og værdier, der kommer til at præge lovgivningen i Danmark. Det er jeg fuldstændig enig i, og det støtter vi også fra Det Radikale Venstres side.

Man taler meget om, at man vil forhindre tvangsægteskaber, og slutter med et resumé, der siger, at man skal have en »samlet indsats for frit valg af ægtefælle i et ligestillings- og integrationsperspektiv« – samlet indsats for frit valg af ægtefælle. Til det vil jeg blot sige, at det i hvert fald er noget, man må tage med et meget stort gran salt, for er der noget, den nuværende regering har ødelagt, er det frit valg af ægtefælle.

Kl. 16.05

Det er i hvert fald stensikkert, at man skal lade være med at forelske sig i en udlænding, for så er det fuldstændig umuligt at få sin ægtefælle til Danmark, og så må man flytte fra landet, hvis man vil have mulighed for at bo sammen med sit hjertes udkærne. Igen vakler man mellem det frie valg og det, der skal tjene ligestillingsformål, så jeg synes ikke, det hænger sammen, når man har en bemærkning om, at der skal gøres en samlet indsats for frit valg af ægtefælle, samtidig med at man indskrænker mulighederne for familiesammenføring på alle mulige andre områder.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

I forbindelse med, at jeg forberedte mig til denne forhandling, genlæste jeg FN's kvindekonvention, og her faldt jeg over noget, for der står nemlig:

»De i denne konvention deltagende stater, som understreger, at udryddelse af aggression, fremmedbesættelse og -herredømme og indblanding i stateres indre anliggender er af væ-

sentlig betydning for den fulde nydelse af mænd og kvinders rettigheder.«

Efterhånden skal man jo nærmest spørge, hvilken konvention regeringen ikke har brudt ved at gå i krig med Irak, for man må sige, at også kvindekonventionen er brudt ved at have taget initiativ til den krig. Men nok om krigen, det er ikke den, der er på dagsordenen i dag.

Jeg vil sige om redegørelsen, at jeg synes, der er en masse rigtig gode initiativer i den. Jeg synes også, at der var en masse gode initiativer i 2002, og det fortsætter i 2003. Der er så selvfølgelig også punkter, hvor man ønsker, at der enten havde stået noget mere eller overhovedet havde stået noget, og det er dem, jeg vil koncentrere mig lidt om.

I ministerens redegørelse slås det fast, at der er for få kvinder i toppen af dansk erhvervsliv, i forskning og på chefniveau i både staten og kommunerne. Det ønsker regeringen at gøre noget ved, bl.a. gennem kønsopdelt statistik på området, og det synes jeg er et ganske udmærket redskab at tage i anvendelse. Men så kan jeg bare ikke forstå regeringens modvilje mod at anvende samme redskab i forbindelse med ligeløn.

I Danmark er der fortsat ikke ligeløn. Der er store lønforskellemellem kvinder og mænd, selv blandt dem, der bestrider samme job med samme kvalifikationer, hvilket ministeren da også har slået fast i indledningen til redegørelsen, hvor der står, at det er både uretfærdigt og urimeligt, at kvinder og mænd ikke får det samme i løn. Så så langt så godt, så langt er vi enige.

Den tidligere regering tog med opbakning fra Enhedslisten initiativ til at pålægge arbejdsgiverne at kønsopdele den lønstatistik, de jo alligevel udarbejder. Det var et redskab som kunne gøre arbejdsgiverne opmærksom på eventuelle lønuligheder, og i Enhedslisten mener vi, at det er et godt redskab, fordi mange arbejdsgivere formodentlig ikke er klar over de kønsmæssige lønforskellem og alene ved at få viden herom formodentlig ville være villige til at ændre mønstret.

Den samme logik må man gå ud fra gør sig gældende i ministerens hoved, når ministeren vælger at bruge dette værktøj, når det gælder kvinder i topstillinger, og derfor vil jeg gerne bede ministeren redegøre for, hvorfor regeringen mener, at det er et godt redskab i den ene situation, men ikke mener, at det er et godt redskab i den anden situation, hvor man lader det være op til arbejdsmarkedets parter.

En anden del af redegørelsen, som har min fulde opmærksomhed, er afsnittet om handel med kvinder. Man anslår, at 4 millioner kvinder handles hvert år til sexindustrien, og at ½ million af de kvinder havner i et EU-land. Handel med kvinder er i dag en forretning med flere penge i end narkoindustrien, og kvindernes mulighed for at komme fri af bagmændene er forfærdelig risikabel. Men ikke desto mindre har den borgerlige regering og Dansk Folkeparti valgt at vægte en stram udlændingepolitik tungere end hensynet til de kvinder, der sælges som sexslaver på det danske marked.

Hvis en kvinde henvender sig til det danske politi, fordi hun er blevet solgt som sexslave og har et ønske om at anmelde bagmændene, får hun blot et par uger til at pakke sine sydfrugter og komme ud af landet. At sende hende tilbage er i mange tilfælde præcis det samme som at sende hende lige i armene på de bagmænd, der sørgede for, at hun i første omgang blev solgt fra sit hjemland til Danmark, og bagmændene ser selvfølgelig ikke med milde øjne på en kvinde, der har forsøgt at komme deres forbrydernetværk og dermed også deres egen forretning til livs. I Enhedslisten mener vi, at man bør give de kvinder, der anmelder bagmændene, opholdstiladelse, og vi mener, det bør sikres, at de kan skifte identitet og i øvrigt få en værdig tilværelse i Danmark, hvor de kan leve i ro og fred.

Et andet tema, som også er blevet nævnt af andre ordførere, er barselorloven, fordi det jo er en meget central debat, både i forbindelse med ligestilling, men selvfølgelig også for barnet. At få et nært forhold til begge sine forældre helt fra begyndelsen er selvfølgelig fuldstændig i barnets interesse, og derfor er vi i Enhedslisten glade for, at ministeren i fremtiden vil se nærmere på, at mændene faktisk benytter sig af deres mulighed for at tage barselorlov. På den måde vil man sikre såvel mændenes som børnenes interesse i at få et nært forhold til hinanden. Igen så langt så godt, så langt er vi enige.

Kl. 16.10

Men desværre vælger ministeren i afsnittet at se fuldstændig bort fra kvindernes og i øvrigt også fra arbejdsgivernes interesser, og det må man jo sige ellers er sjældent, når der er tale om en borgerlig regering.

Kvinderne har i forbindelse med barselorloven en interesse i ikke at være en for stor byrde for arbejdsgiverne i forbindelse med, at de får børn. Hvis de er en for stor byrde, sker der jo det, at de bliver sorteret fra, fordi arbejdsgiverne

selvfølgelig enten er tvunget til eller ganske simpelt vælger at ansætte den billigere løsning, og den billigere løsning for arbejdsgiverne er at ansætte en mand eller ansætte en kvinde, der ikke længere er i den fødedygtige alder. Derfor har kvinderne selvfølgelig en klar interesse i, at der bliver etableret en central barselfond.

Arbejdsgiverne, specielt de små arbejdsgivere og arbejdsgiverne inden for kvindebranchen, har også en interesse i, at der etableres selv samme centrale barselfond, så alle arbejdsgivere over en bred bank er med til at dække omkostningerne ved barsel. Det skal være en barselfond, hvor alle arbejdsgivere indbetaler et beløb pr. medarbejder, og hvor alle arbejdsgivere kan få finansieret udgifterne ved at have en medarbejder på barselorlov.

I dag er der selvfølgelig kæmpeudgifter på barselkontoen i de traditionelle kvindefag, hvorimod de traditionelle mandefag slipper for at påtage sig deres del af det økonomiske ansvar for de kommende generationer. Det er derfor, man ikke kan lade det være op til arbejdsmarkedets parter at diskutere central barselfond, for det vil selvfølgelig være sådan, at man på den ene side har arbejdsgiverne inden for de traditionelle mandefag, der ikke vil være med til det, og på den anden side har et kæmpebehov blandt de traditionelle kvindefag. Eftersom ministeren selv understreger i redegørelsen, at det netop er det kønsopdelte arbejdsmarked, der er én af hindringerne for ligestillingen, synes jeg derfor, det egentlig ville være rart, om ministeren i det mindste tilkendegav, at regeringen var interesseret i at se på mulighederne for en central barselfond, og i det mindste erkendte, at man kunne se på mulighederne for, at der måske skulle skrives ind med lovgivning, fordi der er så store interessekonflikter arbejdsgiverne imellem.

Det sidste, jeg vil kommentere, er ministerens ønske om at se nærmere på køn og alderdom. Det synes jeg er et rigtig godt initiativ, det bliver ganske vist ikke i 2003, men længere fremme i tiden, og det er fint nok. Man kan jo ikke nå det hele på én gang. Men i den forbindelse vil jeg opfordre til, at man også kigger lidt på, hvordan man kan løse det problem, at kvinder er væsentlig fattigere end mænd i deres alderdom.

Vi ved, at det bl.a. handler om, at kvinderne er løser og kortere tilknyttet arbejdsmarkedet end mænd, men der kunne også være andre årsager, og vi kunne måske finde en række forskellige løsningsmuligheder. Under alle omstændigheder er det vigtigt at få løst problemet,

og derfor er det også vigtigt at få lavet det nødvendige forarbejde til den problematik.

Det var, hvad jeg ville sige om redegørelsen. Jeg synes, det har været en udmærket debat, og jeg synes, at det er rart, at emnet bliver dagsordenssat minimum én gang om året. Det ville selvfølgelig være rart, hvis det var et emne, som også blev taget op generelt under behandlingen af diverse lovforslag.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Hr. Mogens Nørgård Pedersen som ordfører.

Mogens Nørgård Pedersen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører på området ikke har mulighed for at være til stede, skal jeg fremsige følgende:

Har vi næsten ligestilling i Danmark? Jeg stiller spørgsmålet, fordi det afspejler den forståelse, der præger den danske ligestillingsdebat og ikke mindst den danske ligestillingspolitik.

Mens vore svenske naboer diskuterer ligestilling ud fra den præmis, at der i samfundsstrukturerne eksisterer en reel undertrykkelse af kvinder, er debatten herhjemme præget af forestillingen om, at ligestilling er tæt på at være en realitet, og hvorfor er der den forskel, når den faktiske ligestilling i de skandinaviske lande ikke afviger bemærkelsesværdigt fra hinanden?

Flere forskere har kaldt den danske ligestillingspolitik for symbolpolitik, det vil sige, at vi her i Folketinget tilkendegiver en god vilje over for problemstillinger på ligestillingsområdet, men at vi samtidig godt ved og måske endda er tilhængere af, at initiativerne ikke skal føre til de store ændringer. Er det korrekt? Det håber jeg ikke.

I Kristeligt Folkeparti finder vi det naturligt, at ligestillingsdebatten antager nye former, så vi griber fat i de nævnte problemstillinger og bevæger os væk fra floskler og stereotype ligestillingsdiskussioner, hvor de forudindtagne holdninger og fordomme får frit spillerum. Vi skal ikke mindst blive bedre til at inddrage erfaringer fra vore nordiske naboer på ligestillingsområdet. Det vil uden tvivl berige debatten og føre til en reel diskussion af, hvilken ligestillingsforståelse vi mener den danske ligestillingspolitik bør tage udgangspunkt i.

Kl. 16.15

Først når vi i Folketinget har taget stilling til disse spørgsmål, mener vi i Kristeligt Folkeparti, at vi er klædt på til at diskutere endemålet og udformningen af den statslige ligestillingspoli-

tik. Det handler i høj grad om, hvilken tilgang man har til ligestillingspolitikken, og hvilke midler man ønsker at anvende for at opnå den reelle ligestilling.

Som det fremgår af redegørelsen, er ministeren og regeringen af den opfattelse, at ligestilling er vigtig, men at alle samfundsgrupper skal opnå den uden særbehandling. Målsætningen for regeringen er at skabe reelle og ikke blot formelle lige muligheder. Men hvad gør vi, når samfundsstrukturen uundgåeligt skaber ulighed og forhindrer, at der reelt er lige muligheder?

I Kristeligt Folkeparti mener vi ikke, at ligestillingsministeren lever op til sit ansvar, fordi de fremlagte indsatsområder ikke tør tage hånd om den meget essentielle problemstilling, og dermed risikerer vi et prædikat som symbolpolitik. F.eks. bruger ligestillingsministeren alt for sjældent de muligheder, hun har i den gældende lovgivning til at rette op på kvindernes manglende ligestilling i ministerens mange råd og udvalg, og det kan der være to årsager til:

For det første kan det afspejle en manglende sammenhæng mellem intentionerne og den faktisk førte politik. Her tænker jeg især på mainstreamingstrategien, som er en god idé, men kræver utrolig stor opmærksomhed og ansvarlighed, hvis den skal gennemføres. For det andet kan det være, at ligestillingsministeren ikke ser det som et ligestillingsproblem, at kvinder er underrepræsenteret i udvalgene, men det hænger ikke sammen med, at lighed i ledelse, politik, forskning er indsatsområder for 2003. Dermed er vi tilbage ved spørgsmålet om, hvad ligestilling er, og hvordan vi skal udforme den statslige ligestilling.

Kvinder er fortsat stærkt underrepræsenteret i såvel topposter i det private erhvervsliv som i kommunaladministrationen og forskerverdenen. Vi mener faktisk i Kristeligt Folkeparti, at det er nødvendigt med statslige tiltag, der indfører positiv særbehandling af både kvinder og mænd de steder, hvor den kønsmæssige fordeling er skæv. Det er ikke nok kun at indsamle og analysere gode erfaringer på området, kortlægge årsager eller holde konferencer. Det flytter ikke på strukturerne.

Vi finder det meget positivt, at flere og flere emner, der ikke tidligere har fundet vej til den danske ligestillingsdebat, er på vej ind på den danske ligestillingspolitiske dagsorden. Det gælder bl.a. ungdomskulturen og moderne kønsroller, et aspekt af ligestilling, som Kriste-

ligt Folkeparti allerede sidste år gjorde ligestillingsministeren opmærksom på op til flere gange.

Sundhed for kvinder og mænd afspejler fint den udvikling, der sker inden for ligestillingsforskningen i Danmarks internationale omgivelser, men vi må blot konstatere, at Danmark halter bagefter med forskning på ligestillingsområdet. Vi lader os i høj grad inspirere af omverdenen frem for at dyrke og støtte egen indenlandsk etableret forskning på området, så vi eventuelt i nær fremtid kunne være dagsordensætter på ligestillingsområdet. Det kunne måske være målsætningen for 2004.

Kristeligt Folkeparti bakker op om de fleste indsatsområder og vil gerne i den forbindelse udtrykke tilfredshed med den prioritering og indsats, der er gjort fra ministerens side i forbindelse med bekæmpelse af vold mod kvinder. Vi vil følge det videre arbejde nøje og komme med bidrag, hvor vi finder det nødvendigt.

Desværre har vi ikke samme holdning, når det gælder bekæmpelse af handel med kvinder. Her må vi i Kristeligt Folkeparti endnu en gang påpege, at vi finder politikken fuldstændig forfæjlet. Den fremlagte politik formår ikke at tage fat om de grundlæggende årsager til den handel, der finder sted, nemlig selve efterspørgslen på prostitution.

Den fremlagte handlingsplan på området berører udelukkende symptombehandling og er et forsøg på at forbedre kvinders forhold, når de er havnet i prostitutionsmiljøet. Denne løsningsmodel er uholdbar. Man kan ikke bekæmpe kvindehandel uden samtidig at bekæmpe prostitution i Danmark. Det er to sider af samme sag, og vi finder det hyklerisk at forsøge at skille de to fænomener ad.

Kl. 16.20

Afslutningsvis vil jeg gerne takke for en redogørelse, der har mange gode intentioner, som vi fuldt ud kan bakke op om. Vi håber i Kristeligt Folkeparti, at ligestillingsministeren her i 2003 vil have det fornødne mod til at komme med de tiltag og initiativer, der lægges op til.

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Jeg vil gerne sige tak for debatten, og jeg vil også godt gøre det soleklart, hvad jeg ser som det centrale i ligestillingsarbejdet.

Jeg har fire helt klare mål i mit arbejde som ligestillingsminister, og de er: der skal flere kvinder i ledelse, politik og forskning; udsatte kvinder og mænd skal have støtte og hjælp, der er

målrettet deres forskellige behov; vold mod kvinder skal bekæmpes med alle midler, og der skal være lige løn for lige arbejde.

Det første mål er at se flere kvinder i toppen af Danmark. Det gælder ledelse i det private erhvervsliv, det gælder i politik, og det gælder i forskning. Det handler ikke om at give nogle få forkælede og privilegerede kvinder ekstra muligheder, men om at udnytte samfundets ressourcer bedre. Når der går så mange veluddannede kvinder rundt, er det åbenlyst spild ikke at se dem i chefstolene forskellige steder.

Samtidig er jeg sikker på, at flere kvindelige ledere generelt vil have en positiv effekt på arbejdspladserne. Jeg tror, at vi i takt med en stigning i antallet af kvindelige ledere vil se flere og flere familievenlige tiltag på arbejdsmarkedet og for den sags skyld også nogle bedre produkter, for det er kun med til at øge kvaliteten, at der kommer et forskelligt syn på det, man laver i en virksomhed. Det kommer både cheferne og folkene på gulvet til gode, kvinder såvel som mænd.

Hvad angår politik, er det især lokalt, der skal satses. Hvorfor er der ikke den samme kønsfordeling på lokalt plan, som vi ser her i Folketinget? Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at kvinder både kan og vil deltage i politik, men fakta er, at der er en ganske ringe andel af kvinder i kommunalbestyrelserne og i borgmesterstolene. Uanset hvad forklaringen er, er målet helt entydigt: der skal flere kvinder ind i lokalpolitik.

Det andet mål er at sikre udsatte grupper støtte og beskyttelse. I efteråret holdt jeg en stor konference på Kofoeds Skole om køn og marginalisering. Jeg kan jo høre, at der er mange her, der synes, at konferencer er sådan noget luftigt noget, som man ikke rigtig kan bruge til noget, men både fra forskere og fra folk fra udlandet kommer der faktisk nogle nyttige input, som kan bruges i den videre debat.

Konferencens budskab var, at der er store forskelle på, hvorfor og hvordan kvinder og mænd lever i risiko for social marginalisering. Stadig flere piger går ind i voldelige bander og overtager mønstre, som vi ellers kun kender fra drenge, og mænd bliver i højere grad end kvinder socialt udstødt efter skilsmisse eller fyring. Det er en viden, der er afgørende for mig, både som socialminister og ligestillingsminister, for hvis der skal føres en god politik for at støtte svage grupper i samfundet, skal den gå hånd i hånd med ligestillingspolitikken.

Det tredje mål er at fjerne voldens tabu. Vold mod kvinder er et stort og alvorligt problem, og når kvinder står frem og fortæller, at de er udsat for vold, skal det tages alvorligt. Det er også en samfundsmæssig opgave at støtte ofrene og sørge for, at politi og myndigheder er i stand til at hjælpe ofrene og bryde voldscirklen ved at sætte bredt ind over for familierne, de voldelige mænd, børnene og befolkningen generelt.

Det fjerde mål er at sikre ligeløn. Jeg er helt klar over de udfordringer, vi står over for, og det er også baggrunden for, at vi i regeringen har opfordret parterne til at finde veje til at sikre ligeløn og til at komme med forslag til, hvordan de og vi i fællesskab kan komme problemet til livs.

Kl. 16.25

Det er regeringens forventning, at ligeløn og ligestilling kommer på dagsordenen for overenskomstforhandlingerne på DA/LO-området i 2004, og arbejdet med at sikre ligelønsstatistik som grundlag er allerede i fuld gang. Det er jo sådan, at ud over at DA og LO er med i følgegruppen bag den SFI-ligelønsrapport, som kommer til sommer, vil DA og LO præsentere et fælles udspil i løbet af foråret med deres plan for at sikre ligeløn. Det kan jeg af gode grunde ikke fortælle noget om, men jeg vil gerne sige, at der jo er sket noget på området, selv om der er nogle, der meget gerne vil tegne et billede af, at det er der ikke.

Der er naturligvis andre temaer, der er vigtige i ligestillingsarbejdet, og de kræver en fortsat og flerårig indsats og bliver selvfølgelig prioriteret højt. Som eksempel på det vil jeg især fremhæve de to handlingsplaner om vold mod og handel med kvinder, som vi lancerede sidste år.

Begge handlingsplaner blev til i et meget tæt samarbejde med både eksperter og med de frivillige og fagfolk, der er i kontakt med kvinderne. Det centrale var, at handlingsplanerne skulle bygge på viden fra både forskere og praktikere. Samtidig er der i alt afsat 120 mio. kr. til handlingsplanerne, hvoraf de 100 mio. kommer fra satspuljen, og der er derfor allerede sat en lang række vigtige og spændende aktiviteter i gang.

Handlingsplanen om kvindehandel blev skudt i gang med en stor annoncekampagne, der var led i et større nordisk samarbejde, og som i øvrigt har vundet en pris, Guldkornet, som den bedste dagbladsannonce. Derfor er det også helt absurd, når en ligestillingsekspert citeres for at sige: »Hvordan skal det hjælpe disse mennesker at smide en kampagne op i luften og

ikke ane, hvor den lander? Det er metoder, du ser sydpå, men som slet ikke ligger i tråd med den nordiske model, der bygger på analyse og dokumentation.«

Sådan en udtalelse er ikke blot lodret forkert, men er formentlig også udtryk for det, jeg vil kalde fordomsfuld modstand. Jeg har netop været stolt over de mange tilbagemeldinger, der har været på annoncekampagnen. Vores mål var at få skabt en levende debat, og det er faktisk lykkedes. Men kampagnen står jo ikke alene; den var blot startskuddet til en lang række konkrete initiativer som f.eks. en hotline, et værested og opsøgende gadearbejde.

Også når det gælder arbejdet med at bekæmpe vold mod kvinder, har der været et tæt samarbejde med praktikerne. Jeg har bl.a. sammen med Landsorganisationen af Kvindekrisecentre stået i spidsen for 27 temadage om vold mod kvinder med over 2.000 relevante faglige aktører.

Temadagene er blevet mødt med fantastisk opbakning over hele landet, og jeg er meget glad for det engagement, deltagerne har vist. Jeg mener, det er utrolig vigtigt at møde de fagfolk, som rent praktisk er i kontakt med kvinderne, og jeg har fået et meget bedre indblik i, hvilke problemer det rent faktisk er, ved at høre om erfaringerne og høre de personlige beretninger. Derfor er der faktisk kommet mere ud af kampagnen for bekæmpelse af vold mod kvinder end som så, for det har betydet, at man rundt omkring fra den enkelte kommune og de enkelte amter har sendt fagfolk, der dækker bredt, af sted – politi, sagsbehandlere osv. – og de er nu bedre i stand til at tackle de problemer, som kvinderne møder op med.

Så vil jeg gerne sige til fru Anne Grete Holmsgaard, at netop når vi snakker om mainstreaming, vil jeg nok mene, at her står denne regering stærkere end den tidligere, når vi taler om handel med kvinder. Nu har vi fået et Justitsministerium, der faktisk er aktiv medspiller og vil være med til at bidrage til, at netop når vi taler vold mod kvinder, kan nogle ting lykkes, hvilket var meget svært før.

Som man kan høre, er begge handlingsplaner en kombination af viden, debat, oplysning og konkrete handlinger – en kombination, som er helt central.

En anden central del er, at ligestillingsarbejdet ikke må isoleres. Ligestilling skal tænkes ind, og hvor man måske ikke umiddelbart troede, det var særlig relevant, viser det sig allige-

vel, at det kan være meget relevant. Derfor har vi gjort et meget stort arbejde for at få sat skub i mainstreamingarbejdet.

Mainstreamingstrategien gavner ikke kun ligestillingen; den højner også kvaliteten af den offentlige service. F.eks. har Arbejdsmarkedsstyrelsen opnået gode resultater, fordi den er blevet meget bedre til at anvise arbejde, efter at den er begyndt at indtænke køn og mainstreaming i sin sagsbehandling. Styrelsens direktør har kaldt mainstreamingstrategien for et markant gennembrud i jobanvisningen.

Kl. 16.30

Et andet eksempel er Elektricitetrådet, som fru Louise Frevert nævnte, og som fru Anne Grete Holmsgaard senere nedgjorde, fordi det selvfølgelig er for jordnært til at være noget værd. Men de har lavet en kampagne om elikkerhed, hvor man har målrettet den forskelligt til kvinder og mænd. Kvinder får tilbudt kurser i elikkerhed, og mænd får pjecer om gør det selv-arbejdet, når de køber ind i Silvan. Det har simpelt hen givet en bedre sikkerhed i hjemmene. Fordi kvinder og mænd får god oplysning om gør det selv-arbejdet på deres egne præmisser, men også fordi man har målrettet indsatsen.

Jeg har nu givet mit bud på målene for ligestillingsarbejdet og eksempler på, hvordan regeringen har opnået resultater. I perspektiv- og handlingsplanen giver regeringen et bud på en ny og tidssvarende ligestillingspolitik.

Jeg synes ikke længere, at ligestillingsarbejdet skal fremstille kvinder som ofre for mænds og samfundets uretfærdigheder. Tværtimod må vi følge med tiden og den virkelighed, vi befinder os i. Ligestillingsarbejdet skal tage udgangspunkt i, at både kvinder og mænd vil have lov til at udnytte deres individuelle ressourcer, som de selv ønsker det.

Med den nye forståelse af ligestillingsarbejdet lægger regeringen op til, at der fokuseres på tre overordnede principper. Det første er de stereotype kønsroller, der skal væk. Det andet er individet og menneskers forskellighed, der skal være udgangspunktet for ligestillingsarbejdet. Og det tredje er, at vi skal sikre både kvinder og mænd mod kønsdiskrimination.

For det første skal kvinder og mænd, piger og drenge selv kunne vælge deres liv, dvs. deres karriere, uddannelse, partner og deltagelse i samfundet. Det er allerede i ungdomsårene, vi træffer mange af de valg, der skal vare resten af livet, og derfor vil jeg især sætte fokus på børn og unge af begge køn.

Vi skal få børn og unge til at diskutere, hvad de ønsker af fremtiden. Hvorfor er det blevet sådan, at man enten skal vælge mellem at være bølge eller Barbie? Hvorfor mener halvdelen af alle piger mellem 12 år og 14 år, at de er overvægtige, når det faktisk kun er 1 ud af 11, der er det? Hvad er det for opfattelser af kvinder og mænd, der bliver båret videre, når drenge i 7-års-alderen kalder piger for ludere?

Derfor skal vi gøre diskussionen om ligestilling nærværende blandt de unge, og den skal være med til at vise, at der er mange veje, man kan vælge at gå. Men det kræver sin pige og sin dreng at vælge frit og uafhængigt af gængse normer og kønsrollemønstre.

At de unge vælger forskellige livsbaner påvirker ikke alene deres muligheder for at realisere sig selv, men det påvirker i lige så høj grad deres sundhed. Der er nemlig meget store forskelle på pigers og drenges og kvinders og mænds sundhedsvaner og sygdomsmønstre, og det stiller krav til sundhedssystemet og til den enkelte.

Jeg vil derfor iværksætte en undersøgelse af unges sundhedsvaner. Vi skal blive bedre og mere bevidste om disse kønsforskelle, så vi bliver bedre til at målrette ydelserne og oplysningerne til kvinder og mænd og unge og gamle. I sidste ende handler det jo om muligheden for at leve et godt og sundt liv så længe som muligt.

For det andet står det klart, at kvinder ikke er ens, lige så lidt som mænd er det. Vi kan jo se os omkring her i Folketinget. Selv om vi har samme profil, så er vi vidt forskellige, og derfor skal der være plads til individet og til forskelligheden. Vi skal fokusere på, hvordan forskelligheden kan være en ressource.

Regeringens mål er, at vi i fremtiden i højere grad skal se på de muligheder, mangfoldigheden kan give både på den enkelte arbejdsplads og i det politiske system. Mangfoldigheden behøver ikke kun at handle om køn, det kan også være alder, etnisk oprindelse, handicap osv. Derfor vil jeg arbejde sammen med parterne, med virksomhederne og med organisationerne, for at finde og synliggøre de gode eksempler i forhold til at sikre mangfoldigheden.

Alt for mange kvinder med en anden etnisk herkomst end dansk er uden for arbejdsmarkedet. Det er spild af de kvinders ressourcer, og det skader både integrationen af dem selv og af den kommende generation. Her finder jeg det helt afgørende, at vi rent faktisk møder de etniske minoriteters kvinder og hører dem fortælle, hvordan det er at leve et liv fanget imellem to

kulturer. Derfor var temaet for mit 8. marts-arangement også netop integration og kvinder fra etniske minoriteter.

Vi skal sikre en målrettet indsats for at bryde den isolation, som nogle af disse kvinder lever i, og vi skal i dialog med arbejdspladserne. Vi skal lære af de gode erfaringer, hvor det er lykkedes kvinderne at bryde de traditionelle mønstre.

Kl. 16.35

Det er selvfølgelig især de unge kvinder, der er centrale i arbejdsmarkedsdebatten, men vi må ikke glemme den store gruppe af ældre kvinder fra de etniske minoriteter, og her skal vi tænke nyt. Hvordan får vi skabt en ordentlig tilværelse for disse kvinder, så de indgår i det danske samfund? Mange af dem har ansvaret for familien, og det betyder, at familien udgør deres verden. Når børnene flytter hjemmefra og bliver integreret på arbejdsmarkedet og deres ægtefælle dør, så er de i stor risiko for at leve et liv i isolation og ensomhed.

Derfor er det vigtigt at sikre dem en plads i det danske samfund. Jeg tror, at vi skal se mere på, hvordan ældrecentre kan være med til at skabe aktiviteter, der appellerer til disse kvinder. Måske kan netværk såsom bedstemødregrupper eller andet også være en hjælp. Det afgørende er, at kvinderne får kontakt med danske kvinder og på den måde bliver bedre integreret i Danmark.

Som det tredje element vil regeringen med sin ligestillingspolitik sikre kvinder og mænd mod diskrimination. Lighed for loven er naturligvis basalt, men loven skal både værne mod kønsdiskrimination, og den skal sætte standarden for den formelle og juridiske lighed. Samtidig skal det stå helt klart, at fornedrende, voldelige og diskriminerende handlinger er uacceptable og kræver samfundets kontante indblanding.

For at styrke retssikkerheden for den enkelte har regeringen derfor også foreslået at gøre Ligestillingsnævnet permanent. Det skal sikre alle borgere en let og gratis mulighed for at få behandlet en sag om kønsdiskrimination. Hvis forslaget bliver vedtaget, og det håber jeg det gør, vil regeringen derfor også lægge vægt på at synliggøre borgernes mulighed for at klage til Ligestillingsnævnet.

Regeringens ligestillingspolitiske mål er altså klart: Mænd og kvinder skal have lige muligheder, de skal opfattes som ligeværdige og kunne vælge det liv, de ønsker. I den forbindelse skal man holde sig for øje, at man ikke nødvendigvis får lige muligheder, bare fordi man bliver behandlet ens. Regeringen ønsker respekt for for-

skellighed og respekt for det enkelte menneskes personlige valg. Men det sker ikke af sig selv. Derfor har vi sat gang i en mangeårig proces, der kræver, at vi hele tiden skubber på.

I »Perspektiv- og handlingsplan 2003« fremgår det, at mange af indsatsområderne rækker flere år frem. De fire indsatsområder, vi i år har valgt at sætte særligt fokus på, er: kvinder i ledelse, politik og forskning; integration i et kønsperspektiv; sundhed for kvinder og mænd; ungdomskultur og moderne kønsroller. Fælles for dem er, at de skal give den enkelte de bedste forudsætninger for at kunne vælge et godt og ligestillet liv, og at de alle vil blive behandlet ud fra en ny måde at tænke ligestilling på.

Jeg er overbevist om, at det også vil gøre ligestillingsarbejdet mere vedkommende og ikke kun interessant for den lille garde af stærkt engagerede frontkæmpere, som hidtil har monopoliseret den politisk korrekte del af debatten. Det ville være forfriskende og ønskværdigt med et bredt flertal i Folketinget, der slutter op om de overordnede mål for ligestillingsarbejdet og de prioriterede områder, og det har jeg så også noteret mig at man gør. Så er der nogle, der kunne ønske sig noget mere, at nogle ting var gjort anderledes, og den debat har vi så til dels haft i dag, og den vil vi nok også blive ved med at have.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg kvitterer for, at ministeren i forbindelse med satspuljeforhandlingerne var indstillet på, at vi skulle prioritere vold mod kvinder.

Men det, ministeren formentlig vil få af tal her inden for kort tid, er, at halvdelen af de kvinder, der søger krisecentre, bliver afvist, fordi der simpelt hen ikke er pladser nok. Det, ministeren også vil få at vide, er, at det niveau, som krisecentrene arbejder på, er forringet drastisk, fordi anterne simpelt hen ikke har penge til det. Amternes økonomi er så udhulet, at de ikke kan stille med de samme midler, som de gjorde tidligere, for at kvalificere krisecentrene.

Det vil jeg naturligvis gerne have ministerens reaktion på, for jeg synes selv, det er alarmerende, og jeg har hørt det ude på nettet. Det kommer formentlig i en eller anden form for offentlig undersøgelse om kort tid.

Det næste er, at vi også kan se, at de forskellige initiativer, der har været for at forhindre mænd i at blive ved med at slå, også er forsvundet, de er stort set ikkeeksisterende, om end der

er nogle enkelte punkter rundtomkring i landet. Så vil jeg høre: Hvad vil ministeren gøre ved det? For kvinderne bliver altså ved med at blive slået.

Kl. 16.40

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ministeren henviste til, at der er gode resultater på beskæftigelsesområdet, efter – citat fra hukkommelsen – at Arbejdsmarkedsstyrelsen er begyndt på at tage køn i betragtning.

For mig lød det jo, som om det var noget, der lige var sket. Der synes jeg altså, det er vigtigt at holde fast ved, at det her var noget, Arbejdsmarkedsstyrelsen begyndte på i begyndelsen af 1980'erne. Det er virkelig et område, hvor der er tale om det meget lange og seje træk.

Jeg synes egentlig, det ville have klædt ministeren faktisk at sige det. Det kan være, det ikke var hensigten, at det kom til at lyde, som om det var noget, der lige var sket. Men det var de første ligestillingskonsulenter, vi overhovedet fik herhjemme. Dem fik vi ude i AF-regionerne. Og Arbejdsmarkedsstyrelsen har været meget kontinuerlig i sit arbejde lige siden. Det gælder på mange områder.

Så vil jeg sige til ministeren: Nej, jeg nedgjorde ikke Elektricitetsrådet. Jeg har formentlig mere at gøre med Elektricitetsrådet, end ministeren har, for jeg er jo energiordfører. Det, jeg brugte det til, var til at relativere, at det er det eneste igangsatte initiativ inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets område, når man går ind og tjekker på hjemmesiden, som ligger på ministerens egen hjemmeside. Jeg synes mildt sagt, det er temmelig fattigt, når man har en mainstreamingstrategi, at man ikke engang har noget på Danmarks Statistik, altså datagrundlaget for hele vores indsats for ligestillingen.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Ministeren nævnte sundhed som et af de områder, der skulle kigges på. Der har jeg bemærket i redegørelsen, at et af initiativerne er, at man vil afdække sygdoms- og sundhedsområder, hvor henholdsvis kvinder og mænd skiller sig markant ud.

Nu har vi jo her de sidste dage i pressen set nogle alarmerende tal for kvinders brystkræft. De stiger med 3-4 pct. om året, og brystkræft er nu absolut topscorer blandt kræfttyperne.

Så vil jeg gerne høre, om ministeren har nogle planer for nogle initiativer i den forbindelse for at sætte fokus på brystkræftområdet, så vi kan få tallet nedbragt.

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Først til fru Anne Baastrup: Jeg har også hørt de tal, som jeg synes var sørgelige, men også undret mig lidt over, hvordan de havde indsamlet dem, for vi forsøger at lave noget god statistik på det her område, men har svært ved det, fordi man ikke vil bede om legitimation, når kvinderne henvender sig på krisecentrene. Men jeg tror, det er Vestsjællands Amt, der har lavet den her undersøgelse.

Men det korte af det lange er, at jeg tror, det er fuldstændig rigtigt, at der bliver afvist kvinder ved krisecentrene. Nu er vi jo selv ved at prøve at lave en landsdækkende undersøgelse i forhold til, hvordan det ser ud: Hvordan er behovet på det her område?

Der er jeg da meget parat til at følge op i forhold til at se, hvad der skal til, for at vi eventuelt kan afsætte flere midler, så der kommer flere kvindekrisecentre.

Nu skal vi jo også have formuleret en lov, som sætter nogle kvalitetskrav til krisecentrene, netop så vi undgår, at det hele bygger på – ja, for at sige det ligeud – en foruprofessionel indsats. Der skal være noget kvalificeret personale og andre ting, som skal være i orden, når man skal drive et krisecenter.

Derfor afventer jeg selvfølgelig den undersøgelse, vi selv har sat i gang. De rygter, som fru Anne Baastrup har hørt, er jeg også interesseret i at høre og finde ud af, hvor valide oplysningerne er osv.

Men det korte af det lange er, at jeg faktisk tager det her spørgsmål alvorligt og er indstillet på at følge op på det. Mere kan jeg ikke sige, for nu skal vi så selvfølgelig have tallene. Men det, jeg har hørt indtil nu, når vi har spurgt ude i amterne, er, at det kun er to – og kun to er for mange. Man vil lukke krisecenteret i Randers i Århus Amt fra år 2004 og Ringsted Krisecenter, hvor man har flyttet pladserne til Korsør.

Kl. 16.45

Jeg har ikke hørt om flere, der vil skære ned, men vil igen understrege vigtigheden af, at emnet hele tiden er på dagsordenen, for det er jo også med til, at vores amtsrådspolitikere kan være med til at gå lidt mere aktivt ind i den her debat og undgå de nedskæringer, der kan være

tale om, for set i det store budget må man altså sige, at det her er småpenge. Nogle gange kan jeg ikke helt forstå, at det kan være værd at lave de her besparelser, for det er jo en kæmpestor indsats, man laver rundtomkring.

Men det korte af det lange er, at jeg følger op. Ja, nu nåede jeg så ikke at svare på flere spørgsmål.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Nej, men der kommer nok en gang mere.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Der er to områder, som jeg måske godt kunne tænke mig, at der blev sagt lidt mere om heroppefra.

Det ene er om en barselfond, som der var flere ordførere, der nævnte i ordførertalerne, hvor jeg godt kunne tænke mig at høre ministerens bemærkninger til at se på mulighederne for at etablere en barselfond.

Det andet er ligelønsstatistikken. Her kunne jeg forstå på ministeren, at der er noget på vej, og så er jeg interesseret i at høre, hvad det er, der er på vej. Jeg kan forstå på Venstres ordfører, at man afventer arbejdsmarkedets parter, og hvad de kommer med til sommer, men det lød på ministeren, som om der var lidt mere i gang, end Venstres ordfører umiddelbart gav udtryk for.

Jeg vil gerne spørge i forlængelse af fru Anne Grete Holmsgaards spørgsmål tidligere: Hvordan har man tænkt sig at fremstille en nordisk ligelønsstatistik, når man ikke har en dansk? Er det et udtryk for, at der kommer en dansk ligelønsstatistik?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kvitterer for ministerens svar. Det, der så bare er problemet, er, om vi kan få finansministeren overbevist om, at der rent faktisk er en akut mangel på penge i amterne, hvis det er sådan, at de skal leve op til det her krav.

Så nåede ministeren ikke at svare på spørgsmålet om, hvordan vi får behandlet mændene.

Det sidste er: Vil ministeren bistå mig i kampen for at få Justitsministeriet til at forstå, at begrebet husspektakler virkelig er at underdrive det, som faktisk er meget alvorligt, nemlig når man hjemme i sit eget hjem bliver udsat for vold?

Det er altså ret meget andet end spektakel. Det er faktisk meget ubehageligt. Jeg kan ikke få

justitsministeren og hendes folk til at forstå det, og derfor ville det være fint, hvis socialministeren gik med ind i kampen, således at vi fik ændret husspektakler til vold.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Jeg vil starte med kort at spørge igen, om regeringen har planer om at gøre noget i forhold til den alarmerende stigning i antallet, der får brystkræft.

Så vil jeg også godt spørge: Når man ser på afsnittet om mænds og kvinders sundhed, er det, som om fokus ligger på livsstil og sundhedsadfærd. Tror ministeren, at det er tilstrækkeligt at se på livsstil og sundhedsadfærd for at få udlignet forskellen i sundhed mellem kønnene?

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Jeg skal prøve at være kort og præcis.

Med hensyn til behandlingen af mændene er det jo igen lidt sørgeligt, at vi har et skræddersyet projekt, som jeg synes er rigtig godt, til behandling af de voldelige mænd, men at der kun er tre amter, der har bidt på og sagt, at det vil de gerne gå ind i, for det kræver ikke engang ret mange ressourcer. Det er noget med at uddanne nogle personer, der kan undervise de her mænd, og det er endda rimelig ligetil. Det burde kunne lade sig gøre.

Her må vi altså erkende, at vi har decentralt styre i Danmark, og at vi ikke kan tvinge dem til det. Vi prøver selvfølgelig at blive ved med at gøre, hvad vi kan, for at få flere med til at have de her kurser til de voldelige mænd.

Nu skal jeg også få svaret fru Anne Grete Holmsgaard: Det var jo nogle eksempler på mainstreaming, og jeg kunne godt have valgt nogle andre, for det går jo faktisk meget godt i den gruppe, der er på det område. F.eks. er man i Udenrigsministeriet virkelig begyndt at mainstreame også på bistandspolitikken og har indtænkt kvinderne meget mere i det arbejde.

Kl. 16.50

Der er også andre eksempler, så jeg synes, at det er at hænge sig i et eller andet – jeg vil da gerne sige undskyld for det, hvis det her er noget, der startede i 1980'erne. Det ved jeg så ikke om det er, men det er hermed undskyldt.

Til fru Lene Garsdal: Med hensyn til brystkræft synes jeg, at det er ret ærgerligt for at sige det mildt, at amterne ikke konsekvent gennem-

fører den her screening, som vi har truffet beslutning om i Folketinget skal ske. De fik så siden et tidsforløb, så de havde 10 år til at indføre det, men jeg vil selvfølgelig gerne have, at de speeder op på det her område, for det er jo med til, at man kan lave en tidlig indsats og få fjernet kræftknuden, så livet kan leves videre, i stedet for at det skal medføre et dødsfald.

Så vil jeg godt sige, at de her initiativer handler ikke bare om livsstil og kostvaner og sådan nogle ting. Der skal selvfølgelig også være et forebyggende element, men det handler i høj grad også om forskning. Spørgsmålet er, om vi forsker for målrettet i medicinske produkter, der vedrører mænd. Det samme gælder behandling, hvor jeg også synes, at der er en tendens til, at kvindesygdomme ikke er så interessante som mænds sygdomme.

Det er selvfølgelig noget af det, vi skal have bevis for, for det har vi ikke. Det er en fornemmelse, jeg har. Her skal vi selvfølgelig samarbejde med Sundhedsministeriet for at komme lidt dybere ned. Men det handler ikke bare om forebyggelse.

Så til fru Pernille Rosenkrantz-Theils spørgsmål om en barselfond: Det er beskæftigelsesministeren nu ved at undersøge. Selv om han mener, at det er noget, arbejdsmarkedets parter selv skal stå for, er han ved at undersøge, hvordan man kunne konstruere en – det er jo så det, De Radikales forslag har ført til – og hvordan man kan gøre det, også uden at man går ind på arbejdsmarkedets parter område.

Med hensyn til ligelønsstatistik: Jamen det tror jeg da helt sikkert vi får. Jeg kunne ikke forestille mig andet. Det tyder det gode samarbejde, der har været mellem LO og DA, på, og jeg venter også spændt på udspillet. I min vildeste fantasi kunne jeg ikke forestille mig andet, end at vi får en ligelønsstatistik.

(Kort bemærkning)

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er egentlig ikke svarene på mine spørgsmål, der bringer mig herop, for jeg synes, det var nogle ganske udmærkede svar, og jeg glæder mig til om et år igen at kunne stille samme spørgsmål og så forhåbentlig få det svar, at vi både har fået en barselfond og en ligelønsstatistik. Det håber jeg kommer til at holde stik.

Det, der bringer mig herop, er, at finansordføreren kom op i maven på mig, og det er til det der med, at ministeren siger, at der kun er tre

amter, der har bidt på i forhold til at indføre forskellige tiltag, hvor det bliver sagt, at her har vi jo decentral styring, og det er så det, der bliver undskyldningen for, at der ikke er flere amter, der går aktivt ind.

Hertil vil jeg sige, at det er rigtigt, at vi har en decentral udgiftsstyring i det her land, og det er også fuldstændig korrekt, at vi indtil valget i november 2001 havde en decentral indtægtsstyring i det her land. Men sådan som tingene er efter skattestoppet, er det altså sådan, at et amt ikke kan få lov til at sige, at de f.eks. ønsker at oprette et nyt kvindecenter, at de ønsker at lave en række tiltag i forhold til vold mod kvinder, for de kan ikke få lov til at sætte skatten op.

Så selv om der er enighed om det i amtet, og selv om befolkningen gerne vil have det her tiltag, kan amtet ikke få lov. Så at tale om decentral styring er vist kun på udgiftssiden.

(Kort bemærkning)

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Ministeren kom ind på de manglende kvindelige forskere og nævnte, at det måske også kunne være en af grundene til, at der er en tilsyneladende skævvridning med hensyn til, hvad der forskes i. Det tror jeg sådan set er meget rigtigt.

Det er jo i sig selv tankevækkende, at vi netop i de her dage hører, at der er en stigning i antallet, der får brystkræft, men også, at vi hører de selvsamme folk sige, at vi faktisk ikke ved hvorfor.

Vi ved ikke, om det er øget stress blandt kvinder, om det er rygning, om det er alkoholvaner, eller hvad grunden er til, at flere og flere kvinder får diagnosen brystkræft. Derfor er jeg selvfølgelig også meget interesseret i intentionerne om, at der skal flere kvindelige forskere.

Det, der egentlig bragte mig herop, er, at jeg synes, ligestillingsministeren har enormt mange initiativer for de meget svage, for de meget udsatte kvinder og mænd, for de kvinder, der har været udsat for vold. Men jeg mener også, det er vigtigt at have fokus på, hvad der sker for helt almindelige kvinder.

Jeg vil derfor godt lige høre ligestillingsministeren, om der er nogle initiativer på vej vedrørende de mange arbejdsløse, vi forventer kommer. Vi kan se, at konjunkturerne peger i en retning af flere arbejdsløse, og der må vi jo forvente, at det er kvinderne, der først ryger ud af arbejdsmarkedet. Sådan plejer det i hvert fald traditionen tro at være.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Ministeren nævnte, at det var en fornemmelse, at der ikke blev forsket så meget i kvindesygdomme, og lige præcis brystkræft er der jo forbavsende lidt viden om i forhold til, hvor hyppig sygdommen er.

For mig at se er det ikke tilstrækkeligt, at man screener folk. Det, vi har behov for, er at få noget dokumenteret viden om, hvad der gør, at kvinder får brystkræft. Screening er jo en tidlig opsporing af en sygdom, men når det drejer sig om forebyggelse, er vi nødt til at have noget mere viden for at vide, hvordan man skal bære sig ad med at undgå at få brystkræft.

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

For at tage det sidste først, er det givetvis rigtigt, men det er jeg simpelt hen ikke stiv nok i. Jeg ved ikke, hvor meget forskning der ligger, men det er jo netop det, vi skal til at undersøge: Hvad er behovet for at komme til bunds i kvindesygdommene, og har vi gjort nok ud af det? Så det vil vi arbejde videre med.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil må jeg simpelt hen sige, at nu taler vi om behandling af den voldelige mand og ikke krisecentrene. Jeg er enig i, at man da godt kan sige, at når der er stram økonomisk situation og sådan noget, kan det selvfølgelig være sværere at oprette den slags ting. Men lige præcis manglende behandling af de voldelige mænd er altså ikke noget, man kan undskylde med, at der bliver ført en stram økonomisk politik. Jeg tror simpelt hen ikke på, at det er et pengeproblem.

Jeg betragter det simpelt hen som manglende vilje, for det er et program, der er skræddersyet, som vi er gået ind og har givet støtte til fra Socialministeriets side. Man skal ikke engang selv have penge op af lommen til uddannelse af de her personer, for det betaler vi. Der skal være en person, der oven i købet kan lave noget andet ved siden af, som skal køre de her kurser. Derfor nægter jeg at anerkende det som et pengeproblem.

Det er et holdningsproblem, og det er derfor, vi kører kampagnen »Bryd tabuet – stop volden mod kvinder«, for det er et tabu. Der er desværre ikke så mange, der har forståelse for det, og der er stadig væk den holdning, at det er kvindens egen skyld, og at der findes mange gode forklaringer. Det er desværre tit det, der præger

de beslutninger, der bliver truffet ude omkring, og det er derfor, vi bliver nødt til at blive ved med at arbejde med det her problem.

Med hensyn til fru Sophie Hæstorp Andersens spørgsmål om arbejdsløsheden: Jeg har ikke konkrete tiltag i pipelinen. Jeg tror mere, at vi skal over til beskæftigelsesministeren.

Når der nu bliver spurgt til, hvad man vil gøre for kvinden på gulvet – hvis man kan sige det på den måde – er det jo netop, at jeg mener, at flere kvinder i kommunalpolitik virkelig vil betyde et skift i forhold til den politik, der bliver ført ude i kommunerne, fordi man altså ser anderledes på livet.

Det gælder med flere kvinder på arbejdspladserne, hvor vi ved, at kvinder lægger mere vægt på, at både familieliv og arbejdsliv kan hænge sammen, og at man dermed skaber nogle mere familievenlige arbejdspladser, hvor der bliver plads til det. Det er jo, for at det skal smitte af i forhold til den almindelige arbejder ude omkring.

Det samme gælder spørgsmålet om kvinder i forskning, hvor man kunne forestille sig, at der ville blive forsket i nogle nye områder, som hidtil ikke er blevet berørt, men som igen vil komme kvinderne til gavn.

Det er det, jeg mener at det vil have en afsmitende virkning i forhold til.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Der er forskellige ting, jeg gerne vil have ministeren til at reagere på her under anden runde.

Ministeren sagde selv, at et af de indsatsområder, som hun har valgt for 2003, er forskning og ledelse, men hun glemte mine spørgsmål eller fik dem ikke med, eller hvad man nu skal sige, nemlig om ministeren er villig til at tage en kontakt og lægge pres på videnskabsministeren, for at der rent faktisk bliver handlet på det her område.

Jeg synes, at det er en forkert strategi at bruge krudtet på at lave flere undersøgelser, når det faktisk er oplagt, hvordan man kan handle, og jeg vil godt gentage de to muligheder.

Den ene helt oplagte mulighed er at sikre, at universiteterne hver for sig forpligter sig gennem deres udviklingskontrakter på at få flere kvinder i forskning. Det skal ikke være efter den samme målestok, for universiteterne er forskellige og dækker forskellige områder, men det skal være forpligtende for universiteterne. Det er den ene ting.

Den andet er at repetere Frejaprogrammet, altså det program, der afsatte knap 80 mio. kr., som kunne søges af forskergrupper med kvindelig ledelse, og som har vist sig at være en gigantisk succes, fordi det i den grad har givet et løft, men det var et 3-årigt program, og hvis man laver sådan noget som dryp alene, og hvis man ikke fortsætter, så får man simpelt hen ikke nok ud af det. Det var de to områder på videnskabsministerens felt.

Med hensyn til økonomi- og erhvervsministeren forholdt jeg mig specifikt til Danmarks Statistik, som jeg mener er et vigtigt område, hvis vi skal sikre os, at vi har ordentlige data, så vi kan vurdere, hvor vi bevæger os hen på ligestillingsområdet.

Så vil ministeren tage den dialog med økonomi- og erhvervsministeren og lægge det nødvendige pres på ham, for at det faktisk bliver prioriteret på det her område? Det har været stærkt underprioriteret i mange år.

I sin tid tog vi i Ligestillingsrådet initiativ til sammen med Arbejdsmarkedsstyrelsen og efterfølgende med Danmarks Statistik selv at få lavet en lille publikation, der hedder »Kvinder & mænd« – den er så gentaget et par gange – men den intenderer jo ikke at være en dækkende statistik, men det var så langt, vi kunne nå, fordi vi var nødt til også at lægge penge på bordet, fordi Danmarks Statistik ikke selv kunne finansiere det her, ikke havde midler til det eller ikke prioriterede midlerne tilstrækkelig højt på det her område. Så det er et område, hvor ministeren må tage et initiativ.

Sagen er jo, at hvis mainstreaming skal være en vellykket strategi, så skal der tages initiativer, og i virkeligheden må ministerens målsætning jo være at få de enkelte ressortministre til selv at arbejde på det her område, men jeg tror kun, det sker, hvis ministeren virkelig skubber meget kraftigt på, for ellers er det, man får de her mindre initiativer, som sikkert er udmærkede projekter, men hvor det hele tiden ligger i yderkanterne af, hvad ministeren selv har ansvar for, for så har man demonstreret, at man har gjort noget. Det er jo sådan set en fremgangsmåde, vi kender fra handlingsplanerne tilbage i 1980'erne og 1990'erne, at når man skulle rapportere, skyndte man sig at sætte en masse ting på, men man undgik omhyggeligt at gøre det dér, hvor det virkelig tonser, og det er jo det, der er vigtigt for os at få ind.

Med hensyn til fædre er jeg helt ærligt i tvivl om, hvorvidt ministeren mener, det er vigtigt, at

der er flere fædre, der går på barselorlov. Jeg kan faktisk ikke finde ud af, om ministeren mener det, så jeg vil egentlig gerne have at vide: Er det noget, ministeren lægger vægt på? Og hvad er det for en udvikling, ministeren mener vil være acceptabel på det her område? Synes ministeren, at status quo i forhold til, hvad der var tidligere, er i orden, dvs. et par procent fædre på orlov, eller har ministeren et ambitionsniveau om, at det kan være højere?

Jeg er uenig i ministerens tilgang til det med det frie valg; jeg mener, den er destruktiv, men det bliver vi jo næppe enige om, så det vigtige for mig er at finde ud af: Har ministeren et ambitionsniveau på det her område, og hvad består ambitionsniveauet i givet fald i?

Til sidst blot et par ord om ministerens slutbemærkning i sit svar til Folketingets ordførere, hvor ministeren sagde, at der jo er en række meget aktive frontkæmpere, tror jeg, ministeren kaldte det, der har haft en tendens til at monopolisere debatten. Hvis jeg nu tillader mig at sige, at jeg måske er en af dem, så vil jeg sige, at min intention aldrig har været at monopolisere debatten, men man kan jo let risikere at havne i den situation, når f.eks. Det Konservative Folkeparti ikke engang kan stille med en ordfører til en redegørelsesdebat om ligestilling, hvad jeg jo synes mildt sagt er pinligt, og når Venstres ordfører først kommer tilbage, efter at hele gildet faktisk er kørt igennem, og smutter lige efter sit eget ordførerindlæg. Når de to borgerlige partier, som sidder i regering, tilsyneladende prioriterer det så lavt, kommer det jo let til at fremstå, som om vi andre ville monopolisere det. Vi ville meget hellere have, at de to partier tog aktivt del i denne her debat og fremlagde: Hvad er deres ambitionsniveau, og hvad er det for nogle metoder, de gerne vil have anvendt her? Sådan at vi i fællesskab kunne få et højere niveau for ligestillingsindsatsen.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Som jeg fortalte fru Anne Grete Holmsgaard – det kunne Danmarks seere selvfølgelig ikke høre – har jeg været til møde i Det Udenrigspolitiske Nævn, for dér sidder jeg også. Jeg havde den ære at diskutere tre kvarter med fru Anne Grete Holmsgaard, og Venstre har selvfølgelig været til stede i salen, der har også været andre Venstremedlemmer, det er ikke, fordi Venstre ikke interesserer sig for ligestillingen – det gør vi – men det er derfor, Troels Lund Poulsen har

været væk i en time. Han har været til møde i Det Udenrigspolitiske Nævn.

Kl. 17.05

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Jeg synes da også, at det sidste »angreb« er lidt ufrugtbart, hvis man kan sige det på den måde.

Jeg kan sige, at vores ordfører, fru Helle Sjelle, desværre er blevet syg. Hun er simpelt hen blevet syg. Og det er jo hende, der følger debatten og går ind i den. Man kan sige, at vi kunne have fået en anden til at læse hendes tale op, og det var så det. Men nu er jeg her jo til at repræsentere Det Konservative Folkepartis synspunkter, og jeg vil meget gerne svare på de spørgsmål, fru Anne Grete Holmsgaard har stillet.

Det første var med hensyn til flere kvinder i forskning. Jamen nu er det sat på dagsordenen, og så skal vi til at finde ud af: Hvordan får vi så flere kvinder i forskning? Hvad er barriererne? Derfor har vi ikke lagt os fast på endnu, om det skal være et nyt Frejaprogram, eller om det skal være, at man har nogle målsætninger det enkelte sted. Det er jo så det, vi skal til at udforme, og der vil der selvfølgelig blive stillet nogle krav til videnskabsministeren, som jeg bestemt regner med går aktivt ind i det her.

Det eneste, jeg kan sige til fru Anne Grete Holmsgaard, er, at med mig som ligestillingsminister bliver det ikke et kvotesystem, hvor man skal lægge sig fast på, at man skal nå en vis kvote, og ellers falder der brænde ned, for jeg tror simpelt hen ikke på det, og jeg synes ikke, det er nogen god idé. Det vil jeg da gerne melde klart ud herfra. Jeg tror, der er mange andre metoder. Netop ved at understøtte nogle ting, bruge nogle gulerødder forskellige steder – og nogle gange også pisker – kan man komme langt. Og det er så det, vi skal finde ud af.

Jeg er fuldstændig enig i, at små dryp ikke gør det, og derfor skal det være en langsigtet og vedvarende indsats, man nu får sat i søen.

Det er, fordi vi ikke har lagt os fast endnu, at de drøftelser, der skal være med Videnskabsministeriet, ikke er begyndt.

Med hensyn til Danmarks Statistik og de krav, der skal stilles til økonomi- og erhvervsministeren: Altså det skyldes muligvis mit ringe kendskab, men hvilken statistik er det, der mangler? For jeg synes netop, at man inden for mange områder er blevet bedre til at føre en kønsopdelt statistik, og derfor har jeg ikke haft noget behov for at stille krav om, at man fik en

mere kønsopdelt statistik i forhold til ministeren.

Der bliver så spurgt om, om jeg mener, det er vigtigt, at fædre tager orlov, og hvad ambitionsniveauet er. Der vil jeg sige, at det sådan set er lidt ligegyldigt, hvad jeg mener, for mit udgangspunkt er, at det er op til den enkelte familie. Jeg har jo hørt i dag, at der er mange, der ikke bryder sig om det her med det frie valg. Man mener herindefra, at det er vi bedre til at bestemme end den enkelte familie, og at vi derfor skal fastlægge nogle kvoter for, hvor meget fædre skal deltage i barselorloven. Til det må jeg så bare sige, at det er jeg uenig i.

Jeg synes, at – ja, man kan sige, at jeg har den ambition – at den enkelte familie skal være tilfreds med det valg, den har taget, og hvis den enkelte familie har det godt med det, jamen så er det det. Nogle har det altså godt med, at det er moderen, der tager det hele, nogle deler det, og i andre familier tager faderen lidt, og det mener jeg er den rigtige måde at gøre det på. Jeg synes ikke, vi skal blande os i det. Hvad får vi ud af det, hvad er målet med det? Der mener jeg, at det er nogle andre mekanismer, der skal til i forhold til arbejdsmarkedet og netop det, at det skal kunne rumme kvinder – også kvinder, der får børn – og andre ting, der kan være med til, at det netop kan lade det gøre, at man passer sine egne børn.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ministeren siger til sidst: Hvad får vi ud af det? Det kunne jeg holde et langt indlæg om, men det kan jeg altså ikke nå på 1 minut. Men jeg forstod det sådan, at ministeren sådan set står meget stærkt på, at det er det frie valg, og om det går op eller ned med andelen af fædre, der tager orlov, er ikke noget, der i sig selv vil påkalde sig nye initiativer fra ministerens hånd.

Med hensyn til forskningen nævnte ministeren kvoter. Det er faktisk første gang, kvoter er blevet nævnt i dag – det er der ikke nogen andre, der har nævnt – så det kan være, ministeren har nogle forestillinger, som ikke er helt i harmoni med, hvad vi andre går og mener man kunne gøre. Jeg nævnte direkte udviklingskontrakter.

Så jeg vil blot spørge: Hvad er tidsperspektivet for ministeren på det her område? Det er jo sat på som et særligt initiativ for 2003, så er det omkring sommerferien, eller hvornår er det, ministeren er parat til at gøre noget på det her område?

Med hensyn til statistik vil jeg bare nævne to ting, jeg kan ikke nå mere her: Det er f.eks. statistik over fædres andel af barsel – den er ikke til at finde nogen som helst steder, heller ikke på Danmarks Statistik – og så kvinder i ledelse, hvor der er en yderst usammenhængende statistik, hvor man næsten ikke kan få det frem.

Kl. 17.10

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 175: Forslag til lov om ændring af skattestyrelsesloven og andre love. (Ændring af fristreglerne på skatte- og afgiftsområdet m.v.).

Af skatteministeren (Svend Erik Hovmand).

(Fremsat 12/3 2003).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Peter Christensen (V):

De gamle regler for, hvornår skatteborgere og især skattemyndighederne har kunnet ændre skatten tilbage i tid, har været kritiseret. Myndighederne har haft for nemt ved at opkræve skatter mange år efter selvangivelsen, og reglerne har forhindret skatteborgerne i at gøre krav gældende, selv om der har været åbenlyse og særlig gode grunde dertil. På den baggrund blev Fristudvalget nedsat, og det er deres grundige arbejde og anbefalinger, det her lovforslag bygger på. Lovforslaget indebærer en høj grad af regelforenkling, da fristerne gøres mere ens og gennemskuelige.

Blandt de forskellige ændringer, lovforslaget indeholder, kan jeg ikke undlade at fremhæve indførelse af den såkaldte sikkerhedsventil, som skal sikre, at skatteydere fremover kan få genoptaget deres sag, såfremt der er særlige omstændigheder, der har ført til et urimeligt resultat, et forslag, som stiller borgerne bedre over for systemet.

Desuden tilkendegiver regeringen, at den vil undersøge mulighederne for at begrænse ligningsmyndighedernes adgang til at ændre skat-ten efter udløbet af ligningsfristen, et forslag,

som vil betyde, at mange danskere fremover kan regne med, at har de ikke hørt fra skattemyndighederne 1 år efter, at de har indleveret selvangivelsen, så er selvangivelsen accepteret. Det er en forbedring, som skal gælde skatteborgere med enkle økonomiske forhold. Det kan vi fra Venstre støtte, og vi håber bestemt, at der vil komme et konkret forslag i den retning.

De konkrete tiltag, der er fremsat forslag om, er alle i god tråd med Venstres holdning til retssikkerhed, og vi ser forslaget i en naturlig forlængelse af både 100 pct.s omkostningsdækning i skattesager og lovforslaget om klar besked fra kommunen, alt sammen forslag, som skal øge og styrke den enkelte danskers retssikkerhed over for systemet. Det er mennesket frem for systemet i virkelighedens verden i konkret handling.

Venstre kan støtte lovforslaget.

Erik Mortensen (S):

L 175 indeholder jo nogle elementer, som umiddelbart er tiltalende. Det bygger jo også på et udvalgsarbejde, som blev igangsat under den forrige regering, så vi har i Socialdemokratiet selvfølgelig haft en forventning om, at der burde ske en justering af gældende regler, og det er så også det, der er lagt op til her.

Om fristerne skal være, som de er beskrevet her, kan jo selvfølgelig diskuteres, men umiddelbart er der positive elementer i det. Der er imidlertid også en hel del svært tilgængeligt stof i det, må vi nok sige. Det er et ret omfattende lovforslag, og derfor må vi nok se i øjnene, at der under udvalgsbehandlingen skal stilles nogle uddybende spørgsmål.

Det fremgår jo allerede af den skriftlige fremsættelse fra ministerens side, at den naturlige konsekvens af forslaget om fristafkortelse fra 5 til 3 år, hvad angår afgiftssager, vil give et mindre provenu på 180 mio. kr., hvilket også er beskrevet her. Det skal man så prøve at hive hjem via en mere intensiv kontrol i år 1-3. Det er sådan set også godt nok. Men man vurderer så, at det skulle svare til 35 årsværk at udføre denne ekstraordinære kontrol, og samtidig siger ministeren, at der ikke tilføres Told og Skat yderligere ressourcer som følge af forslaget.

Så er det gode spørgsmål vel, i og med at man har været vidne til i hundredvis af afskedigelser i Told og Skat: Hvordan i alverden kan det regnestykke gå op, at man uden yderligere tilførsel af ressourcer forventer et merforbrug på 35 årsværk for at hente 180 mio. kr.? Hvis man kan